

PERSONHISTORISK TIDSKRIFT

1907

UTGIFVEN

AF

PERSONHISTORISKA SAMFUNDET

GENOM

F. W. GRÖNWALL

SAMFUNDETS SEKRETERARE

ÅRG. IX.

HÄFT. 2.

INNEHÅLL.

Storfurstinnan Marias af Ryssland härstamning från Gustaf Vasa och Sten Sture. Af ADAM LEWENHAUPT . . .	sid. 57.
Matts Gunnarssons ätt (tillägg). Af JULLY RAMSAY . . .	» 60.
»Den svenska Grefvinnan». Af TH. KLINCKOWSTRÖM . . .	» 61.
Genealogiska anteckningar. 3. Vadstena-nunnan Ingegärd Persdotters (Gylta) bref till sin brorson unge Bengt Gylta med redogörelse för Gylta-ättens släktförbindelser. Af K. H. KARLSSON	» 67.
En slätterfest 1794. Af L. W.	» 73.
Gabriel Anreps porträttsamling (med sex porträtt). Af N. SJÖBERG	» 77.
Spridda rättelser och tillägg till G. ANREP, Svenska adelns ättartaflor	» 89.
Personhistorisk litteratur	» 97.
Frågor och svar	» 102.
Nya medlemmar	» 103.
Insända porträttförteckningar (5)	» 103.

PORTRÄTT.

ALEF HERMAN ANREP, JOHAN KARL HACKER, BERNHARD REINHOLD VON HAUSWOLFF, ULRIKA ELEONORA STJERNEROOS, GILLIS ÅKERHIEM, EVA JULIANA ÅKERHIEM, F. HACKER.

Storfurstinnan Marias af Ryssland härstamning från Gustaf Vasa och Sten Sture.

Af Adam Lewenhaupt.

Vid hertigens af Skåne trolofning hade vi tillfälle att visa prinsessan Margaretas af Stora Britannien och Irland härstamning från Gustaf Vasa. Äfven hertigens af Södermanland utkorade räknar gamla kung Gösta bland sina förfäder. På ej mindre än 27 olika sätt kan man leda ättelinjer från storfurstinnan Maria Paulowna till Vasahusets stamfader.

Däraf kommer på hennes *farfars fader* kejsar Nicolaus I af Ryssland tre sätt, då han såväl genom huset Holstein och kungliga Pfalziska ätten som genom ätterna Anhalt, Holstein, Baden och Pfalz härstammar från Karl IX och genom ätterna Würtemberg, Thurn und Taxis, Lobkowitz och Baden räknar Cecilia Vasa som sin stammoder. Hans maka Alexandra af Preussen kan på fem sätt härledas till konung Gustaf och härstammar från tre af hans barn Karl IX, Elisabeth, gift med Kristoffer af Mecklenburg och Katarina, gift med Edzard af Ostfriesland.

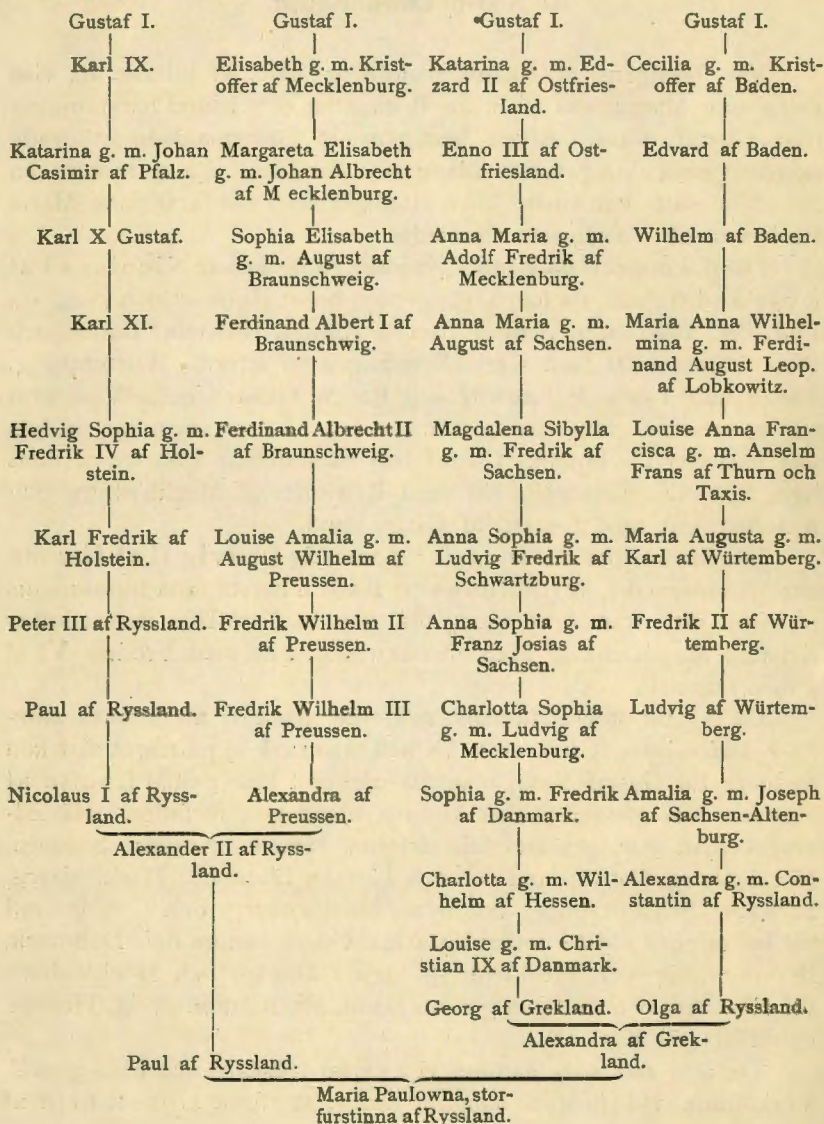
Storfurstinnans *farmors far* storhertig Ludvig II af Hessen och dennes maka Wilhelmina af Baden härstamma tillsammans på fem sätt från konungen, alla genom Karl IX:s dotterdotter Kristina Magdalena af Pfalz-Zweibrücken, gift med Fredrik VI af Baden-Durlach.

Gå vi till storfurstinnans möderne, finna vi att hennes *mor-fars fader* kung Christian IX af Danmark ej på något sätt kan härledas till Gustaf Vasa, men att däremot hans gemål Louise af Hessen fem gånger räknar kungen bland sina förfäder. Härledningskedjan går genom dels ätterna Hessen, Nassau, Sachsen, Mecklenburg, Ostfriesland och dels Hessen, Danmark, Mecklenburg, Sachsen, Schwartzburg, Sachsen, Mecklenburg och Ostfriesland till konungens äldsta dotter Katarina, vidare genom dels Danmark, Braunschweig och Mecklenburg, dels Danmark och Mecklenburg till Elisabeth och slutligen genom Danmark, Braunschweig, Hessen, och Pfalz till Karl IX.

De åtta sätt, som nämnts vid kejsar Nicolaus och hans gemål, återkomma vid hennes *morfars fader*, storfurst Constantin af

Ryssland. Hans maka Alexandra af Sachsen Altenburg härstammar slutligen på tre sätt från Gustaf Vasa, på fädernet från Katarina och Karl IX och på modernet från Cecilia.

Såsom exempel anføres här af de 27 olika härstamningarna fyra härledning, en från hvardera af de fyra af konungens barn som lämnat afkomlingar efter sig.

Som nämndt nedstammar ej konung Christian IX af Danmark från Gustaf Vasa, men storfurstinnan Maria kan däremot genom denne sin morfars far räkna de flesta af medeltidens svenska stormannasläkter bland sina förfäder och härstammar på följande sätt från riksföreståndaren Sten Sture den yngre:

Sten Sture d. y. g. m.	Christina Gyllenstierna.
Svante Sture g. m.	Märta Leijonhufvud.
Christina Sture g. m.	Gustaf Banér.
Anna Banér g. m.	Gabriel Oxenstierna.
Anna Oxenstierna g. m.	Christoffer Delphicus von Dohna.
Amalia Lovisa von Dohna g. m.	Alexander von Dohna.
Albert Christoffer von Dohna.	
Fredrika von Dohna g. m.	Carl af Holstein.
Fredrik af Holstein.	
Wilhelm af Holstein.	
Christian IX af Danmark.	
Georg af Grekland.	
Alexandra af Grekland g. m.	Paul af Ryssland.
Maria, storfurstinna af Ryssland.	

Matts Gunnarssons ätt.

Se Personhistorisk tidskrift 1906, pag. 108.

Till herr W. P.—G:s intressanta utredning af Matts Gunnarssons ätt anholder undertecknad att få lämna ett bidrag.

Johan Mattssons maka, *Margareta Nilsdotter* (se pag. 110) hette icke, såsom författaren, förklarligt nog, antagit, i sig själf *Soop*, ehuru hon skref sig till Soopska släktens stamgods Bottna. Hon var dotter af amiralen Nils Svensson till Hevonpää i Finland, stamfader för adliga ätten Gyllenhjerta.

Långt innan hon blef gift med Johan Mattsson, hade ett tragiskt öde i första gifte förbundit henne med *Erik Fönsson Soop* (tab. 8, där äfven såsom hans änka 1595 omnämnes Margareta), hvilken begått dråp på sin styffader »en ofriburen man», och därför höll sig undan i Finland. Han blef upptäckt; och afrättades 1582 eller 1583, ty 1583 ^{28/10} öfverlätos hans sakfallna gods till adelsmannen Bengt Johansson till Hartikkala, hans systers man (detta gifte saknas i tab. 8, Soop). — Fru Margareta Nilsdotter fick behålla Bottna, som var hennes morgongåfva och gick i arf först till hennes syster, fru Anna till Bottna (hvars giftermål jag ej känner), sedan till hennes ogifta syster, jungfru Walborg Nilsdotter Gyllenhjerta, † 1643. Efter åtskilliga arfstvistigheter tilldömdes Bottna år 1648 fru Margareta Nilsdotters brorson, majoren Johan Kristersson Gyllenhjerta.

I ättartaflorna Gyllenhjerta uppföres Margareta Gyllenhjerta såsom gift med Hans Ram; — identisk med Johan Mattsson? Man jämföre herr Planting-Gyllenbågas utredning af ätten Boga (Personhistorisk tidskrift 1900 och 1901), där sambandet mellan Matts Gunnarssons ätt och ätten Ram framställes.

(Riksarkivet: biografica Gyllenhjerta; — Kammararkivet: Sandbergs samling; Finlands adel; — Finlands Statsarkiv: Halikko härads domböcker.)

Fully Ramsay.

»Den svenska Grefvinnan.»

En dag i början af förra århundradet hände, att en ung jägare vandrade upp för den branta stigen, som från Saaledalen leder till de forna riddarnes af Gleisberg numera förfallna borg, »die Kunitzburg». Då han nått ruinen på bergets yttersta kam, där det lodrätt stupar ned mot floden, tog han stigen, som leder åt höger, in i de täta snåren. Intet ondt anande och van att oantastad jaga i skogarna kring Jena, öfverraskades han plötsligt af att se en ståtlig kvinna träda fram riktande mot honom en pistol: »Ej ett steg närmare eller jag skjuter», var det enda svar han på sin anhållan om förklaring ernådde.

Hemkommen till Jena anmälde han, att troligen en äfventyrerska huserade i skogen vid Kunitz; men erhöll då det beskedet, att Storhertigen¹ upplåtit en viss areal af skogen till en främmande dam, som allmänt kallades »die schwedische Gräfin». Denna hade nu där låtit uppföra en liten byggnad, i hvilken hon tillsammans med en yngling och en ung flicka lefde i fullständig afskildhet från världen.

Ofvannämnde jägare, senare majoren frih. W. von Knebel,² har mången gång för sina barn berättat äfventyret med »die schwedische Gräfin» och har således redan tidigt intresset för henne förefunnits hos undertecknad. Minnet af denna historia var dock på god väg att förblekna, om ej vissa omständigheter återuppväckt det.

En fransk historiker trodde sig ha skäl förmoda, att den förre innehafvaren af det Fersenska arkivet sysslat med historien om en viss fransk dam³, som i början af förra århundradet förde en hemlighetsfull tillvaro i Thüringen. Af denna orsak vände sig ofvannämnde historiker till undertecknad, som numera disponerar

¹ Carl August af Sachsen-Weimar-Eisenach, Goethe-vännen, hvars mor, Anna Amalia, genom sin mor, en född prinsessa af Preussen, var kusin till Gustaf III af Sverige.

² förf:s morfar.

³ Om henne, den s. k. »Dunkelgräfin in Hildburghausen» se: Fr. Bülau, *Geheime Geschichten und rätselhafte Menschen* »Die geheimnisvollen im Schlosse zu Eishausen»; *Deutsche Allgem. Zeitung* 1845, nr:is 127, 132, 135, 136, 141; *Gartenlaube* 1863 h. 5 o. 6.

arkivet i fråga, för att möjligen spåra denna dam. Detta återuppväckte ett gammalt minne, och ehuru i arkivet hitintills intet funnits, som tyder på vare sig den franska eller svenska damen, föranledde det mig att taga reda på hvad som möjligen genom muntliga traditioner eller publiceradt kunde finnas om nämnda personer, eller om de ej till äfventyrs vore identiska. Det visade sig emellertid snart nog, att de voro alldeles olika personer lefvande på skilda orter i Thüringen.

Ehuruväl den franska damen torde ha ett betydligt större historiskt intresse (inom vissa furstliga familjer i Europa anser man ännu att hon var Mad. Royale, Ludvig XVI:s dotter, som före sitt giftermål med hertigen af Angoulême skulle blifvit bortbytt mot en annan prinsessa af Bourbon), så ligger den s. k. svenska grefvinnans öden mera inom ramen af denna tidskrift.

De upplysningar, som här meddelas, äro sammanförda ur Kunitzer kyrkboken, och mig personligen meddelade af kyrkoherde E. Böhme därstädes; en uppsats af Kirchenrath Dr J. Löbe i »Mittheilungen des Vereins für Geschichte und Alterthumskunde zu Kahla und Roda» 1900. B. V; H. 4; samt div. artiklar i tyska tidningar.

I februari 1809 anlände till Kunitz Madame Hedvig Eckman från Sverige, åtföljd af en yngling, som ansågs vara hennes son, samt en flicka, hvilken af somliga troddes vara en tjänarinna. Medan hon lät uppföra en liten byggning åt sig uppe på berget, på ett område, som storhertigen redan före hennes ankomst till orten låtit uppmäta åt henne, bodde hon i själfva byn, men i största tillbakadragenhet. När hon sedermera flyttade upp till berget, tillät hon ingen närma sig och afvisade som ofvan blifvit nämnt, nyfikna främlingar på ett synnerligen energiskt sätt. Vatten och födoämnen fördes till berget af en gammal gumma från byn, hvilken dock fick sätta ifrån sig det medförda halfvägs från huset, där flickan, som kallades Amalia, hämtade det. Den ende som någonsin fick träda in i stugan var storhertigen, då han jagade i trakten; han kunde då i flera timmar underhålla sig med damen, medan hofföljet på ett bestämdt afstånd från stugan fick afvakta hans återkomst¹. Hennes mellanhafvande med myndigheterna gingo genom storhertigen, hvilken ansågs hafva kännedom om all hennes hemlighet. Detta jämte hennes distingerade uppträdande samt omständigheten att hon mycket lär

¹ jämför J. Löbe.

ha liknat Carl XII gjorde, att befolkningen i henne trodde sig se en hög dam, ja t. o. m. en kunglig.

Våren 1814 lämnade hon plötsligt stället tillsammans med den unge mannen. Flickan blef kvar en tid, men som hon var sjuklig och oroades af franska marodörer, lämnade slutligen äfven hon stugan och fann en tillflyktsort hos Kirchenrath prof. Griesback i Jena, i hvars hem hon 1818 lär ha dött af lungsot (muntl. trad. bland Griesbachs afkomlingar). I kyrkoboken har hon emellertid *ej* antecknats. Hennes och matmoderns hemlighet följde henne i grafven.

Den s. k. grefvinnans öden ligga nu en tid i dunkel. Man lär ha sett henne i Wien vid kongressen 1815¹. Hon skall äfven ha bott i Weinsberg med »sin son» några år i största tillbakadragenhet, äfvensom i München och Augsburg, tills hon slutligen flyttade till Würtemberg, dit den unge mannen i början af 20-talet kallades som lärare (professor) i frihandsteckning vid lithografiska institutet i Stuttgart, där han gjorde sig bemärkt som en af dess mest framstående lärare. Fostermodern ägde här ett hus, Miltitärstrasse 30. Den unge mannen gifte sig därstädes 1827 med Geheime-Finansrådet Frisch's dotter Rosina, men dog redan den 20 mars 1828. Med anledning af detta giftermål infördes han i Stuttgarts familjeregister. Enligt detta var Lorenz Ekeman d'Alleson, som han och fostermodern uppgåfvo sig heta, son till räntmästaren i Malmö Alle² Möller och dess hustru Maja Bergh, samt född i Malmö den 20 dec. 1790³.

Fostermodern (»grefvinnan») bodde efter sonens död dels i Esslingen och dels i Heilbronn, tills hon några år före sin död återvände till Stuttgart. Hon lefde under denna tid visserligen tillbakadraget, men dock i umgänge med åtskilliga personer och af dem ärad och vördad. Hon lär ha fört ett strängt moraliskt lefnadssätt, var ovanligt bildad, synnerligen förfaren i den medicinska vetenskapen, »hon lär haft en viljekraft, som hos en mindre intelligent person skulle kallats för envishet, och skall blicken från hennes blå ögon varit så genomträngande, att man knappt kunnat uthärda den».

Om sin härkomst yppade hon ej mer, än att hon genom ed var förpliktad att hemlighålla densamma. En gammaldags lång guldkedja, den hon alltid bar, skulle stå i samband med hennes

¹ jämför J. Löbe.

² hvilket torde förklara namnet Alleson.

³ Detta öfverensstämmer med uppgifter ur Malmö kyrkböcker.

hemlighet. Hon lär ha stått i förbindelse med Fersenska familjen i Sverige samt ha korresponderat med en medlem af det gamla kungahuset, hvars trogna anhängare hon var. År 1839, den 9 sept. dog »svenska grefvinnan», antagligen inemot 70 år gammal, i Hofmekanikern Eberbachs hus. Denne Eberbach, som med sonlig vördnad tagit sig an den gamla, blef hennes arfvinge. Före sin död hade hon dock omsorgsfullt bränt alla sina papper och bref, bland hvilka lär ha funnits sådana från Sverige med kungl. sigill på.

Under mitt sökande efter Hedvig Ekman, råkade jag in på ett villospår, som möjligen kan vara af intresse att delgifva. I ett af hertiginnan Hedvig Elisabeth Charlottas bref till grefvinnan Piper (Stafsunds arkiv) finnes följande passus. »Drottningholm Août 1786! La voyageuse renommée, cette fameuse comtesse, en un mot la Ekerman, a passée la journée ici hier, le Roi a fait grand cas d'elle et s'est promené longtemps le soir dans le jardin avec elle, elle fera la pluie et le beau temps, vous le verrez, elle et sa sœur ont été ici et ont soupé dans le jardin. Armfelt leur a fait avoir à souper et le Roi a assisté au grand Couvert» etc. Samtidigt fick jag underrättelse om att på Börstorp förvaras en samling bref, ställda till öfverståthållaren Carl Sparre från en »comtesse d'Ahlgren», antaget namn för Mille Charlotte Eckerman, samt från hennes syster Julie Eckerman-Biörchegren, skrifna på 1780-talet från Italien, där dessa damer tyckas ha fått insteg i den romerska societeten.

Jag var benägen att tro Hedvig Ekman vara Charlotte Eckerman. Tillnamnet hade ju flera gånger förvanskats, och Charlotte kunde ha varit ett bland förnamnen. Snart nog togs jag dock ur min villfarelse af professor H. Schück, som haft vänligheten meddela mig en hel del citat ur den tidens memoirlitteratur, där Charlotte Ekerman är omtalad. Här återgifves ett ur Hochschilds dagbok aug. 1786 (Upsala Bibl.) »En mamsell Eckerman, hvilken 1781 blef skickad utur landet dels i anseende till hennes kärleks-handel med härtig Karl och förnämligast i anseende till hennes utlåtelse om konungen, kom denna tiden tillbaka och blef på Haga af konungen väl emottagen. Hon hade haft tillfälle att under hans vistande i Paris, där hon någon tid uppehöll sig, göra sin frid med kungen genom baron Armfelt, med hvilken hon där lefde, reste sedan till Italien och hade där flera äfventyr, men genom baron Armfelts och öfverståthållarens² gemensamma arbete blef hon hemkallad, samt erhöi 666 rdr. årligen af policedlen under titel att espionera ministrarna. Detta beskydd är en skugga

² Baron Carl Sparre. not af Th. K.

uti öfverståhållarens målning, som entretenerade hennes syster och därför nu understödde en så alldeles löjlig anstalt till nytta för en högst föraktlig person.» — Vidare se Fersens IV 191, V 42. Engeström I 73 m. fl. Beata Charlotta Ekerman dog 1790 (se Engeström och Svensk slägtkalender 1888 sid. 92), och är således all identitet emellan de två kvinnorna utesluten.

På min förfrågan till Asarum, där Hedvig Ekman ansågs ha ägt en gård,¹ har pastor A. Helgesson därstädes benäget meddelat, att enligt husförhörslängden 1803—07 på Quaternagård, som då egdes af räntmästar Möller, bodde: Enkefru Hedvig Carolina Ekman, inflyttad från Malmö 1805, bortflyttad från Asarum 1807, Cecilia A. Möller, född 1789, och Lorens Möller, född 1790. Om familjen Möller har jag, tack vare d:r John af Klerckers (i Lund) bistånd, ur kyrkböckerna fått följande upplysningar:

Räntmästar *Alle Johan Möller*, f. 23.9 1756 † 25.1 1823, hans hustru: *Maja Helena Lorentsdotter Bergh*, f. 15.6 1762 † 2.3 1801. Deras barn voro:

- 1) Cicilia Allona, f. 1789 † i Jena 1818.
- 2) Lorentz (Lars) Ekman Allesson, f. 1790 † i Stuttgart 1828.
- 3) Christian, f. 2.9 1793 † 1.12 1875², gift med Wilhelmina Christina Sofia Westerling.
- 4) Anna Maria, f. 1795 † 1823.
- 5) Catharina Christina, f. 1797, gift 1823 med P. G. Barkman, handl. i Malmö.
- 6) Johanna Albertina, f. 1800, gift med Lorens Stephan Albrecht.

Räntmästarens far var kyrkoinspektoren Lars Möller, † 1790, gift med Cecilia Allesson, † 1799.

Hedvig Ekmans båda unga följeslagare voro härmed således identifierade. Men hvarför de lämnat föräldrar och fosterland, för att lefva och dö under hemlighetsfulla omständigheter i främmande land, är ännu en gåta. Ej heller har det lyckats mig att vidare följa Hedvig Ekmans spår. Därför har jag här tillåtit mig framlägga, hvad man vet om hennes senare öden, i förhoppning om att detta meddelande kunde föranleda vidare efterforskningar och upplysningar om »af hvad art hon är, hvad namn hon bär».

¹ Jämf. Löbe.

² Herr B. Schöldström meddelar, att Ch. Möller varit kanslist i kammarrätten och fastighetsägare i Stockholm. † därstädes.

Sedan detta skrifvits, blef jag af skriftställaren herr Birger Schöldström underrättad om att han i en artikel i Aftonbladet ¹⁶/7 1903 behandlat samma ämne, och ber jag alltså att få hänvisa till densamma. Herr Schöldström fäster sig där vid en del af Löbes artikel, hvilken jag med tystnad förbigått, emedan jag anser den vara vilseledande. Löbe hänvisar nämligen till Crusenstolpes »Morianen», del II, och tror sig i Ekman se Charlotte Forsberg eller den s. k. Lolotte, icke vetande att dennas senare öden (hon blef som bekant gift med grefve Gustaf Stenbock) alls icke äro höljda i dunkel.

Stafsund 1907.

Th. Klinckowström.

Genealogiska anteckningar.

Af K. H. Karlsson.

3. Vadstena-nunnan Ingegärd Persdotters (Gylta) bref till sin brorson unge Bengt Gylta med redogörelse för Gylta-ättens släktförbindelser.

Under medeltidens senare skede rådde uti Vadstena kloster stort intresse för genealogiska forskningar och studier, och ända till våra dagar hafva, om ock blott i yngre afskrifter, bevarats flera släkt-redogörelser, som till författare haft Vadstena-nunnor. Dessa äro: abbedissan *Magareta Clausdotters* († 1486) Krönika om S. Birgittas släkt, senast utgifven 1876 af Annerstedt i *Scriptores rerum Suecicarum medii ævi* III:2, af hvilken äfven en förkortad redaktion med uppgift om Braheättens härstamning från S. Birgittas släkt finnes. Denna är skrifven på 1500-talet af nedannämnda *Birgitta Andersdotter* och senast utgifven 1902 af Geete i *Helige mäns lefverne*. *Anna Fickesdotter By-lows* († 1519) Släktkrönika, utgifven af Peringsköld 1718, väl värd att ånyo utgifvas i en kritisk upplaga. *Birgitta Andersdotters* († 1532) Anteckningar om Sten Sture den yngres släkt och arfsförhållanden, skrifna omkring 1529 och senast utgifna 1861 i *Historiska handlingar* utg. af Samf. f. utg. af handskr. rör. Skandinavians historia I. Härtill kommer en förut obeaktad Redogörelse för Bengt Gyltas († 1520) släktförbindelser, meddelad af hans syster Vadstenanunnan *Ingegärd Pedersdotter Gylta* († 1569) i ett bref till hennes brorson unge Bengt Gylta, hvilket här aftryckes. Dess original är förloradt, och den finnes nu endast i behåll uti en tämligen oredig och dålig afskrift, införd uti en släktbok tillhörande Rålambska samlingen i Kungl. Biblioteket (Fol. 4).

Författarinnan, Ingegärd Pedersdotter, vigdes till nunna i Vadstena kloster 1517 och afled 1569. Hon var dotter till väpnaren Peder Bengtsson (*Gylta*) på Påtorp och hans hustru Ingeborg Persdotter (*Sparre*). Enligt Utter (*Släktbok*, fol. 50 i Riksark.) skall hon varit förlofvad med Thore Bonde. Brefmottagaren var hennes brorson unge Bengt Gylta, som 1561 erhöll riddareslaget, var riksråd och afled 1574. Han var son till lagmannen i Tiohärad Bengt Gylta, som afträttades i

Stockholms blodbad 1520, och dennes hustru Birgitta Bengtsdotter (*Lillja*). Då denna redogörelse till större delen synes vara grundad endast på traditionen, måste den dock af forskaren med en viss försiktighet begagnas.

Vid utgifvandet har den föreliggande källskriften bokstafstroget blifvit återgifven, dock med undantag i fråga om stora bokstäfver och punktering, hvarvid följts de vid utgifningen af Svenskt Diplomatarium vanliga principerna. Ut i källskriften befintliga öfverflödiga ord hafva satts inom () och rättelser af utgifvaren inom []. Slutligen hafva anmärkningar och upplysande släktaflor bifogats af utgifvaren.

Släktaflor öfver Gylta ätten finnas förut meddelade i Vestergötlands Fornminnesförenings tidskrift häft 8, 9 och i Personhistorisk tidskrift 3.

Gunnar Gylta och hans 4 döttrar och 1 son:

Kirstin.	Märta.	Bengt Gylta.	Ingebor.	Brijta.
----------	--------	--------------	----------	---------

Thenna Gunnar Gylta ¹⁾ hade 2 systrar, then ene heth Ädla ²⁾ och hon kom till Danmark och fick een af the Krabber och hon war hustru Ädla ³⁾ moder moder på Apslo [o: Oplo]. Then andra war Anders Paderssons moder moder på Hof ⁴⁾, som war hustru [Cecilias] fader, som Erich Staake otte.

Thenne förnembda Kerstin ⁵⁾ blef gifft till Danmark och kom i den Vgorp slächt.

Denne förnembda Märtha hon war Herr Gustafs Olssons ⁶⁾ faders fader moder moder.

Thenne förnembde Bängt Gylta ⁷⁾ hade 20 barn och alla blewe the döde oförsedde så när som tin fader fader och een hans syster, den heet Anna ⁸⁾ och den fick herr Erich Holmstensons son [Jönis] och med henne hade han ena dotter [Karin], af hwilken hon blef dödh, och någon tijd der effter blef och barnet dödt, och ther medh gick godzet till fadren. Thenne förnembde tin fader fader [Peder] Gylta ⁹⁾ hade 4 barn, som ware tin fader ¹⁰⁾ och iagh ¹¹⁾ och 2 våra systrar, een heet Märtha och den andra Anna ¹²⁾.

Thenne förnembde fru Ingebor på Bysta ¹³⁾ [o: Byslätt] hade 2 döttrar, then ena war Cnut Lindormssons ¹⁴⁾ (moder) moder och then andra war hustru Karins ¹⁵⁾ (moder) moder på Rysswijk.

Thenne förnembde Brijta är herr Christopers ¹⁶⁾ moder af kommen.

Häble [ɔ: Gamble] herr Gustaf Månsson¹⁷⁾. Biskop Bängt¹⁸⁾, Måns Gustafsson woro hans söner och ena dotter och hon heet Brijta.

Thenne förnembde Måns Göstafsson¹⁹⁾ hade 3 döttrar och inge flere barn.

Then första²⁰⁾ war herr Erich Abrahamsons moder moder och hon äthe herr Måns Bengtsson, och effter hennes dödh fick han fru Ärmegårdh her Lars Siggessons modermoder.

Then andra Måns Gustafssons dotter²¹⁾ war Biörn Paderssons moder moder.

Then tredie war Wastena klåster jungfru, hon heet Bengta Månssadotter²²⁾.

[Brijta²³⁾, her Gustaf Månssons dotter], och hon war tin fader faders moder moder. Hon äthe en god man den heeth Anders Cnutsson, och medh honom hade hon 3 döttrar och 2 söner, then ena heeth Knuth²⁴⁾ och han war Knuth Lindorms-[sons] moder fader [ɔ: styffader] och han äthe fru Ingebors dotter på Bysta [ɔ: Byslätt].

Then andra hennes son heth Bengt Andersson²⁵⁾ och then war hustru Karins Lindorms Brunssons moder fader.

Theras 3 systrar Bängta Andersadotter och Karin Andersadotter. Bengta war gifft²⁶⁾ och fick inge barn, och Karin war ingifwin i Gudheems clåster; och then tridie war tin faders fadermoder och hon heeth Märta²⁷⁾ och hon hade så mång barn som för sagt är med tina förfäder; ther Gudh hugswale och gläde allan hoopen.

Tin faders moder fader han heet Pär Bonde²⁸⁾, hans moder (och) hon heet Märta och war gamble Märten Swänssons [ɔ: Swans] dotter, men om hon hade flere barn än Pär Bonde, thet weet iag icke.

Thenne Pär Bondes hustru heth Ingrid [ɔ: Ingegärd]²⁹⁾ och medh henne hade han 2 barn, som war tin fader moder [Ingeborg]³⁰⁾ och hennes broder [Nils Pederson]³¹⁾ och han blef slagen i Vpsala och war oförsedd.

Tenne förnemde hustru Ingrid [ɔ: Ingegärd] hade een syster [Karin]³²⁾ och then war Nils Larssons [ɔ: Classons] moder på Storda.

Tin fadermoder heet Ingeborgh³³⁾ och hade hon 4 barn med tin faderfader, som war tin fader och iag, Märta och Anna.

När thenne förnembde hustru Ingeborg [o: Ingegärd] war dödh, fick Pär Bonde gamble her Ture Jönssons dotter ³⁴⁾ och hon war Per Bragdes faders moder syster och finge inge barn tillhoopa.

Min elskelige hiertans [kär], hafwer iagh nu intet annat berättat uppå denne tijd, uthan att iagh befaller tigh den alzmectig Gudh fader och son och then Helge ande med lijf och siähl, han giöme och beware tigh i från alt thet honom ähr emot och alla tina owänner, andelige och lekamlige, och gifwe tigh sin sanna kerleek och räddhoga i alla tina gerningar, så her på jorderijke, att wij måge honom lofwa ewinnerliga i sin ewiga glädie. Helsa tin moder och syster och flera våra wänner, och war uppå mit besta med Anna Bengtsdotter om the 16 alner grått walmar, att iagh måtte få thet som godt och grant woro, och iagh måtte få i winter, iag skall henne wäl betala med ded bästa wärd iag kan åstad komma, och lät tin morsyster Kerstin och tin dotter (tig) kärilige hälsa. Gud ware altid med tig.

²⁾ Gunnar Gylta († 1430), väpnare, bosatt i Vestergötland. Enligt släktböckerna var han gift med Märta Brade, änka efter herr Nils Forse; 1420 höll han å sina barns vägnar arfskifte med Laurens Pik å dennes hustru Bengta Olofsdotters, syster till Gunnar Gyltas hustru, vägnar efter en hustru Katarina Karlsdotter. Vid arfskiftet efter hans hustru (Odat. anteckning uti kopieboken J. 7, fol. 227 i Riksarkivet) nämnas såsom barn till honom Bengt Gylta, som erhöill Pafvatorp, Märta och [Ingeborg g. m.] Marten Svan. — Gunnar Gylta hade bröderna Jösse, Björn och Magnus, de båda sistnämnda aflidna utan efterkommande, ty Gunnar Gylta och Jösse Gylta skiftade 1416 på Örby arf efter dem. Några systrar till honom återfinnas däremot icke i nu bevarade handlingar.

²⁾ Enligt Personhistorisk tidskrift 3, sid. 141 var Gunnar Gyltas dotter Gunhild gift med en Bengt Krabbe.

³⁾ Brynte Bertilssons (*Lilljehöök*) på Oplo hustru Edla Nilsdotter var dotter till väpnaren Nils Pedersson (Pil) på Gåsevad i Halland och Märta, som enligt Per Brahes släktbok (Rål. Fol. 12 f. 39 v., 40) var änka efter Törgels Störla och dotter till Laurens Pik. Laurens Pik åter var, såsom förut är nämndt, gift med en Bengta Olofsdotter, syster till Gunnar Gyltas hustru. De här förekommande uppgifterna om Gunnar Gyltas systrar afse således antagligen hans hustrus systrar.

⁴⁾ Anders Pedersson (*Stjärna*), häradshöfding i Vedens härad och växelvis bosatt på Säby och Hof, båda i Ås härad, nämnes uti handlingar från 1480 och 1490-talen. Uti Svenska adelns ättartaflor såges han vara son till en Peder Månsson (*Stjärna*), men uti Braheska släktboken (Rål. Fol. 12, f. 194) till en Peter Tomasson, hvilken senare uppgift otvifvelaktigt är den riktiga, ty Peder Månsson var bosatt uti Småland och nämnes 1492—1511, men Peter Tomasson bodde uti Vestergötland, var häradshöfding uti Ås härad och nämnes mellan åren 1419 och 1458. Om hans hustru är intet känt.

5) Enligt Personhist. tidskr. 3, s. 141 var Gunnar Gyltas dotter Kirstin gift med Knut Arvidsson (*Store*).

6) Enligt Svenska adelns ättartaflor var Göstaf Olssons (*Stenbock*) farfarsfar Knut Arvidsson (*Store*) son till Gunnar Gyltas dotter Karin. En Kristina Gunnadotter öfverläter 1446 till sin måg [o: svåger?] Martin Svan för sin stora trång skull sig till kläder och föda sitt gods i Hinderyd för 40 mark p:gar (Riksark. H. 14 a). — Sambandet mellan Gylta- och Store-ätterna är dock ännu ej slutgiltigt utredt.

7) Bengt Gylta († 1479), lagman i Vestergötland 1440—1452, bosatt på Påtorp i Vedens härad. Han nämnes 1445, 1457 och 1466 såsom gift med Märta, dotter till väpnaren Anders Knutsson (*Öra*).

8) Jönis Eriksson (*Rosenstråle*) gifver 1482 (Ups. Bibl.) sin dotter Karin ersättning för den jord han gifvit sin då aflidna hustru Anna Bengtsdotter i morgongåfva men sedan bortsålt. I en handling af år 1503 (Riksark. H 14 a.) säges Jönis Eriksson hafva ärft sin dotter Karin.

9) Peder Bengtsson Gylta († 1527), häradshöfding i Skånings härad, bosatt på Påtorp, gift 1) med Ingeborg Pedersdotter (*Sparre*) dotter af Peder Bonde, 2) före 1503 med Kristina Torstensdotter (H 14 a.).

10) Bengt Gylta († 1520), lagman i Tiohärad, g. m. Bengta Bengtsdotter (*Lillja*), dotter till riddaren Bengt Gregersson. Hon blef sedan omgift med Ture Eriksson (*Bjelke*).

11) Se inledningen.

12) Om Peder Bengtssons döttrar Märta och Anna är intet känt.

13) Ingeborg Gunnarsdotter Gylta, gift med häradshöfdingen i Mark Martin Svan på Byslätt (1415—1450), som 1442 förnyade sitt morgongåfvobref till henne. Hon lefde änka ännu 1463.

14) Knut Lindormsson (*Vinge*), lagman i Vestergötland bosatt på Sjögerås, † 1520, var son till lagmannen i Värmland Lindorm Björnsson, som 1467 gifte sig med Birgitta, änka efter Knut Andersson (*Öra*) och dotter till ofvannämnda Marten Svan och Ingeborg Gunnarsdotter Gylta. Lindorm Björnsson hade förut varit gift med Cecilia, dotter till Simon Gudmundsson, och hade i tredje giftet Kristina Laurensdotter.

15) Karin, gift med Erland Kagge på Rossvik, var enligt Svenska adelns ättartaflor och släktböckerna dotter till Axel Pedersson (*Båt*) på Näs. Denne Axel Pedersson gaf 1472 (J. 7.) sin hustru Kristina Mårtensdotter (*Svan*) morgongåfva.

16) Kristoffer Andersson (*Röd*), Konung Göstafs kanslär var son till unge Anders Eriksson i Skellerid och Anna, dotter till Gudmund Torbjörnsson i Forstena. Huru han härstammade från Gunnar Gyltas dotter Brita är ej känt. Däremot kan hans släkt ledas opp till den förutnämnda Laurens Pik. Enligt släktböckerna var nämligen Laurens Piks dotter Anna gift med en Nils Nilsson, hvars dotter Anna åter var gift med ofvannämnde Gudmund Torbjörnsson (Rål. Fol. 14 f. 40, 136).

17) Göstaf Magnusson (*Tre rosor*), riddare och lagman i Vestergötland, på 1390 talet bosatt på Sjögerås, men senare på Skofteby, var 1380 gift med Märta Jonsdotter, troligen dotter till Jon Birgersson.

18) Bengt Göstafsson, biskop i Skara.

19) Magnus Göstafsson (*Tre rosor*), väpnare och häradshöfding, troligen † 1457, var gift med Kristina Laurensdotter (*Blå*).

²⁰⁾ Magnus Göstafssons dotter Märta erhöll 1458 morgongåfvobref af riddaren Magnus Bengtsson (*Natt och Dag*). Med henne hade han dottern Birgitta, som 1471 blef gift med Abraham Kristiernsson (*Lejonhufvud*), fader till den här nämnde Erik Abrahamsson. — Ut sitt andra gifte 1466 med Ermegard Fickesdotter (*Bylow*) hade Magnus Bengtsson dottern Kristina, gift 1486 med Sigge Laurenssons fader Laurens Siggesson (*Sparre*).

²¹⁾ Enligt Per Brahes släktbok (fol 13 och 15 v.) var Magnus Göstafssons dotter Birgitta gift 1) med Jakob Andersson (*Baner*), hvilket gifte äfven bestyrktes af urkunderna, och 2) med Björn Johansson till Ulfunda. I detta sitt sista gifte skall hon hafva haft dottern Märta, gift 1) med Per Stefansson och 2) med Per Erlandsson, fader till Björn Pedersson (*Båt*).

²²⁾ Bengta Magnusdotter vigdes till nunna i Vadstena 1450 och afled 1499.

²³⁾ Brita, Göstaf Magnussons dotter, är 1434 g. m. Anders Knutsson (*Öra*) och lefde enka 1455. Anders Knutsson nämnes mellan åren 1417 och 1442, men är † 1445, var väpnare och bosatt på Tyngil i Vestergötland.

²⁴⁾ Knut Andersson (*Öra*), väpnare, bosatt på Sjögerås, är 1463 (J. 7 f. 121 v.) gift med Birgitta Mårtensdotter (*Svan*), 1467 är han afiden. — Såsom framgår af not 14) var Knut Lindormsson (*Vinge*) son till just denna Birgitta i hennes senare gifte med Lindorm Björnsson.

²⁵⁾ Bengt Andersson (*Öra*), väpnare, nämnes mellan åren 1445 och 1463 samt är afiden 1465. — Hans dotter Brita var gift med Sigge Laurensen (*Sparre*) på Skofteby, hvars dotter Karin åter var gift med Lindorm Brunsson (*Sparre med bladet*) på Bronäs.

²⁶⁾ Bengta Andersdotter (*Öra*) var ännu ogift 1457, men 1466 synes hon vara gift med en Magnus Petersson.

²⁷⁾ Märta Andersdotter (*Öra*), se not 7).

²⁸⁾ Peder Bonde (*Sparre*), skref sig till Storda i Vestergötland. Han var son till Laurens Siggesson den äldre i dennes första gifte. Den i Svenska adelns ättartaflor förekommande uppgiften, att Laurens Siggesson varit gift med Arvid Svans dotter Bengta, måste vara felaktig, ty 1448 (J. 7. f. 39) kallar Arvid Svan Laurens Siggesson svåger.

²⁹⁾ Ingegärd, gift med Peder Bonde (*Sparre*) var dotter till Tore Pyting på Storda (Sv. Autogr. sällsk. tidskr. 1, s. 115, 119).

³⁰⁾ Ingeborg Pedersdotter (*Sparre*), gift med Peder Bengtsson Gylta, se not 9).

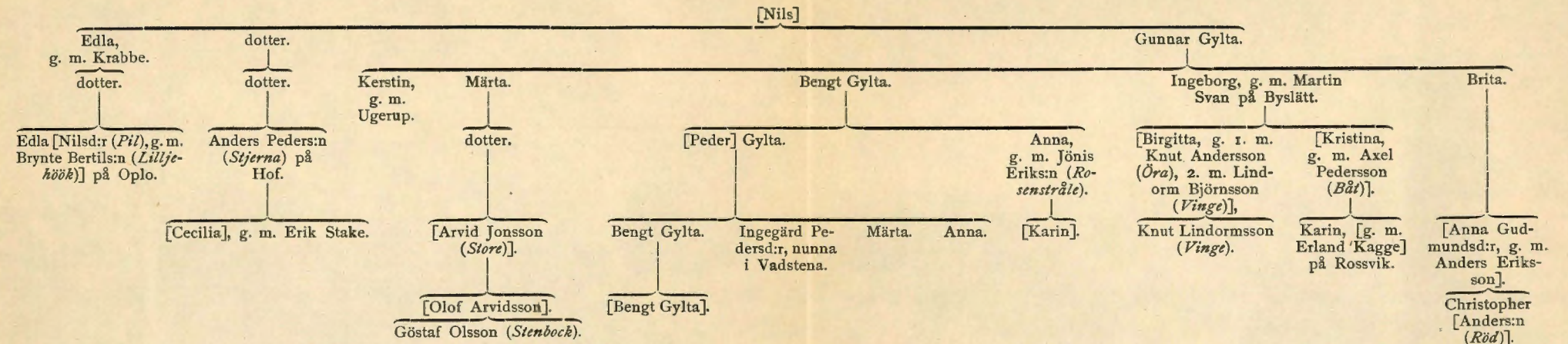
³¹⁾ Nils Pedersson (*Sparre*) nämnes 1490 (J. 7. fol. 165).

³²⁾ Karin, dotter till Tore Pyting, var gift med en Claes Ribbing, fader till Nils Claesson på Storda (Sv. Autogr. sällsk. tidskr. 1, s. 116).

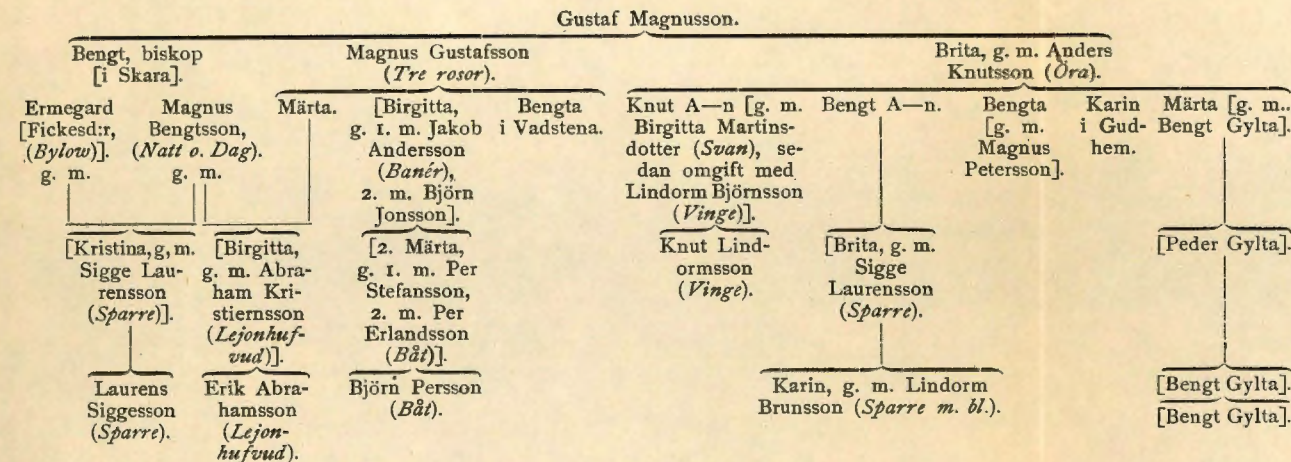
³³⁾ Se not 9—12 och 31.

³⁴⁾ Såsom änka efter Peder Bonde (*Sparre*) nämnes 1490 och 1493 en Ragnild (J. 7. f. 165). Hon skulle således vara dotter till riddaren Ture Jönsson (*Svarte Skåning*), som äfven hade en dotter Öllegård, gift med Peder Bragde, farfader till Peder Joackimsson Brahe.

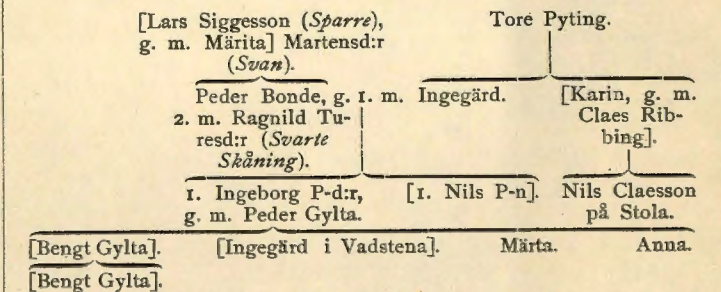
1909. 3

Tab. 2. Tre rosor.

Tab. 3. Sparre.

En slåtterfest 1794.

Medd. af L. W.

På Årsta egendom i Brännkyrka socken firades årligen på 1790-talet en slåtterfest, som försiggick på en stor äng, där numera en del af Liljeholmsstaden är belägen.

Enligt traditionen har Årsta tillhört Birger jarl. På 1300-talet innehades egendomen af hertig Valdemar och har sedermera ägts af flera olika släkter, såsom Oxenstjerna och Ulfsparre. År 1767 köptes Årsta af f. d. ryttmästaren Christian Henric von Schnell,¹ som den 17 juli 1775 gifte sig med Märtha Helena Réenstierna.²

I de båda makarnas glada hem samlades ofta en mängd gäster. Bland gärna sedda vänner hos »Årstaherrskapet» var Bellman, och i Årsta vackra lunder strängade han ofta sin lyra. Vid »slotterölet på ängen» var han alltid med, äfven 1794, sista sommaren han lefde, ehuru han då var sjuk.

Den 18 juli, »hertig Fredric Adolphs födelse- och namnsdag» firades slåtterkalaset och infunno sig, utom gårdens folk, många både bjudna och objudna gäster för att få vara med om lustbarheterna.

Långt förut gjordes stora tillrustningar, där bryggdes, slaktades och bakades. På ängen uppsattes en löfsal och dit fördes bord och bänkar.

»Märtha Helena Réenstjerna, ryttmästarinna von Schnell», som hon skref sig, berättar i sina dagboksanteckningar³ om festen:

¹ Född ²⁴/₁₂ 1733 i staden Eutin i Holstein, död på Årsta ⁶/₁ 1811, son af lifdrabanten hos Adolf Fredrik, Claes von Schnell och Fredrica Amalia Dorothea Mewe. — »Christian Henric v. Schnell hade tjänstgjort som ryttmästare vid kejsarl. Holsteinska trupperna och som ryttmästare och kvartermästare vid Sobeltizska husarerna under Peter III och blef vid kejsarens död, jämte 70 andra officerare, arresterad och deporterad.»

² Född ²⁶/₉ 1753, död på Årsta ¹²/₁ 1841, dotter af löjtnant Abraham Réenstierna och friherrinnan Catharina Maria von Köhler.

³ Anteckningarna, som omfatta åren 1794—1839, ägas af ättlingar till skrifvarinnan.

»17 torsd. Hela dagen hade jag ett faseligt arbete och fjäsk at få alt inpackat och til ängen bortfördt, då emellertid min man var vid ängen och emottog alt samt rangerade uti ett af sockerbagaren länt marknadsstånd. Jag åkte och med chaise 2 gånger dit at se på anstalterna. Fru Muhr och inspectorn voro äfven uti löfsalen at beundra och åskåda alt.

18 fredag. Den vidtbekanta callasdagen. Om morgonen gingo alla 3 herrarne ut til ängen då jag hemifrån utsände maten och med chaise mot kl. 12 for efter. En del gäster vore redan komne och de öfrige infant sig efter hand. Sällskapet var ovanligt muntert och nöjena varierade, hvartill mycket bidrog de presenter Hannell¹ från Grönbrink til mig nedsände, som bestod uti en i högsta flor stående holdendisk neijlicka och 2:ne orrar med sin vackra bur, hvilken bars utaf utklädda karlar i rysk smak.

Sedan presenterades af en herre verser, hvilka afsöngs under canonade; och var Hannells lusthus omringat af 12 olika flaggor.

Vid Liljeholmen på högsta spetsen af Ekebacken var stor flagg och bran 2:ne luftsolar samt cannonerades där såväl som hos oss och Hannell tils kl. 12 om natten med 8 canoner på hvart ställe.

Orrburen upbars på ängen af mig och 3 andra fruntimmer och omkring oss dansade herrarne uti en vidlyftig ring.

Slutelig dansades en afskedspålska och sällskapet åtskildes, då tjenstefolket började sin dants. Alla voro glada, ingen hade tappat förståndet uti glaset mer än Catharina.»

Tillika finnas anteckningar öfver deltagare och kostnader m. m. I de omsorgsfullt uppställda och numrerade listorna återfinnas personer ur skilda samhällsklasser.

»1794 den 18 Julii Hertig Fred. Adolphs födelse- och namnsdag voro vid Årstad ängs slotteröl närvarande:

1. Druftva, hofmarskalk, 2. dess son, 3. Pettersson, advocat fischal, 4. Pettersson, notarie, 5. Hesselius, expeditionssecreter, 6. Junbeck, lagman, 7. Junbeck, auditeur, 8. Vählin, d:o, 9. Vahlstjerna, vice häradshöfding, 10. Muhr, tull inspector, 11. Söderborg, fält cammerer, 12. Röhl, bagareälderman, 13. Iserhjelm, kongl. secreter, 14. Vesterstråle, guld- och silf: arbetare, 15. Vesterstråle, revisor, 16. von Schantz, secreter, 17. von Schantz, kongl. secreter, 18. Vestman, sämskmakare, 19. Videgren, adv. fiskal, 20. Palmér, ryttmästare, 21. von Torcken, capitaine, 22. Nordenstolpe, hofjunkare, 23. Estenberg, assessor, 24. dess son, architect, 25. Bellman, hofsecreter, 26. dess fru, 27. dess son, sergeant, 28. von Kemna, öfver inspector.

Til aftonen: 29. baron Carl De Geer, 30. comminister Molin, 31. fru Muhr, 32. mademoiselle Pihlgren, 33. dito systern dito, 34. Aronsson, tullinspector, 35. Norrman, handelsman, 36. Ulner, secreter, 37. Ros, secreter, 38. en krono befallningsman, 39, 40, 41. trenne okände herrar, 42. Årstads herr patron, 43. fru patronessa, 44. sergeanten deras son, 45. Kindberg, regements commissarie.

¹ A. F. Hannell, regementskommissarie.

Tijo musiquanter, 10 qvinfolk, två betjenter, 14 egna karlar.

Bjudne voro dessutom: I. Brygger, hofrättsråd, II. Hortulan, land-secreter, III. Beckström, advocat fiskal, IV. Engmark, assessor, V. Stenman, assessor, VI. Gråsten, assessor, VII. Laurin, vice häradshöf-ding, VIII. Ehrenheim, hofrättsråd, IX. Christjernin, capitaine, X. Iserhjelm, revisions secreter, XI. Möller, cammerer, XII. Isberg, cammerer, XIII. Bille, faktor, XIV. Schröderheim, lagman, XV. Nyberg, tracteur.¹

Såsom en kulturbild kunna också förtjäna anföras de räk-ningar öfver åtgångna varor och utgifter, hvilka ansetts nog be-tydelsefulla att i dagboken upptagas:

»Matvaror: 2 spekeskinker, 2 kokta d:o, $\frac{1}{2}$ $\mathcal{E}$ senap, 2 kalfstekar, 1 får till dillkjött, 2 fårstekar, 2 grisar till sylta, 1 kanna ättika, 60 mandelformar, 100 tårteletter, 10 kannor mjölk till gäsmjolk, 3 stop sur grädda, 1 stop söt till caffè, 3 kannor söt mjölk, 4 $\mathcal{E}$ bord smör, 14 hvetebullar, 14 rågbullar, 50 kneckekakor, 4 kryddlimpor, 20 hol-lendska sillar, 2 $\mathcal{E}$ lingon, 2 $\mathcal{E}$ stött socker; salt, peppar, ingefära, krusbär; 16 $\mathcal{E}$ socker, 8 bouteiller arach, 8 kannor rödt vin, 4 kannor franskt, 3 kannor dist. bränvin, $\frac{1}{2}$ fat öl, 1 tunna svagdricka; oräk-nelig odistelerat bränvin; 2 $\mathcal{E}$ caffè, 4 vaxljus, 1 $\mathcal{E}$ tobak; citroner och saft; 250 canonskott, etc.

Depenzen: 8 kannor rödt vin — 144 dlr kmt; 4 kannor hvitt vin — 72; 8 bouteiller arrack — 120; 4 stora bouteiller — 18; 3 bou-teiller citronsaft — 18; 6 citroner — 4,16; en kalf — 67,16; ett får — 37,16; ett får — 55,16; mandelbakelse — 30; torteletter — 9; 2 stycken grisar — 48; 2 L $\mathcal{E}$. hvetemjöl — 12; 4 limpor — 4; distl. bränvin — 36; 2 $\mathcal{E}$ millansirap — 6; odistl. bränvin — 72; tobak — 9; vaxljus — 6; mjölk och grädda — 24; socker — 100; lingon — 6; krusbär — 3; caffè — 15; smör — 18; ätticka — 3; senap — 1,16; hyra för glas och koppar — 12; 3 stora skinckor — 72; krut — 48; — råg-bröd — 24; hollensk sill — 12; dricka — 36; drickspengar — 36; till drängarne 3 dlr hvardera — 60; salt, kryddor, småspik etc. — 4,16. Summa 1,246 dlr kopparmynt.»

De vid slätterfesten »presenterade» verserna voro författade af Bellman; vid en autografauktion hos Bukowski den 8 maj 1901 såldes nämligen bl. a. ett enligt förteckningen egenhändigt otryckt poem af Bellman, dat. Årstad den 18 juli 1794 och undertecknad C. M. B. Oaktadt efterforskningar har det ej lyckats erhålla kännedom om hvar det slutligen hamnat.

¹ Med hjälp af tryckta och otryckta källor hafva personerna identifierats på följande sätt:

1. Carl Johan D. f. 1732 † 1802, gift 1:a g. 1758 med sin brors svägerska Christina Sofia Silfversköld f. 1726 † 1779, 2:a g. 1770 med Helena Margareta Höijer f. 1750 † 1817. — 2. Adam Ferdinand D. f. 1779 † 1838, k. stallmästare, med honom utgick ätten på svärdssidan. Gift 1824 med Sophia Charlotta Röhl f. 1788 † 1826. — 3. Johan Henric P. f. 1768 † 1845, justitieråd, gift 1799 med Lovisa Reimers f. 1780 † 1812. — 4. Peter Andreas P. f. 1774 † 1812, adv. fiskal

g. m. Ebba Charlotta Engström. — 5. Johan H. f. 1735 el. 36 † 1800. Ogift. — 6. troligen Bengt Teodor J. f. 1751. — 7. troligen Erland J., landsfiskal. — 8. Arvid V. g. 1785 med Maria Charlotta Nelander, f. 1755 † 1796. — 9. Anton Johan V. f. 1763 † 1834, assessor, slöt sin ätt. — 10. Adolf M., öfverdirektör, g. m. Lovisa M. Hård af Segerstad, se n:o 31. — 11. S. Dränkte sig 1795 i Norrström. — 12. Carl R. f. 1761 † 1822, g. m. Catharina Charlotta Hedendahl f. 1765 † 1830. Föräldrar till Sofia Charl. Röhl, se n:o 2. — 13. Henric Wilhelm I. f. 1763 † 1819, president i Kommersekollegium, ogift. — 15. troligen Nils Johan V., kamrer, g. m. Ulrica Maria Zimmerman. — 16. Johan Fredrik v. S. f. 1763 † 1813, kommissarie i Rik. ständ. bank. Ogift. — 17. Carl Eberhard v. S., broder till föreg., f. 1765 † 1799, g. 1794 m. Margaretha Enebon f. 1771 † 1799. — 18. Lorentz V., rådmän, g. m. Margaretha Bewe, deras dtr Anna Marg. g. m. slottsbyggmästaren Adolf Ulric Kirstein, föräldrar till Eva L. Kirstein, se n:o 19. — 19. Olof V. f. 1747 † 1810, kommerseråd, g. 1798 m. Eva Laurentia Kirstein, f. 1771 † 1834. — 20. Samuel P. f. 1766 † 1834, kapten. G. 1:a g. m. Johanna Sofia Dusén, f. 1767, 2:a g. med Eleonora Gustafva Fahnehjelm f. 1776 † 1877. — 22. Fredrik N. f. 1755 † 1816, kammarråd, ogift. — 23. Carl E. f. 1728 † 1815, hofrättsråd, g. 1762 m. Catharina Christina Reiss f. 1744 † 1789. — 24. Pehr E. f. 1772 † 1848, byggmästare, professors n. h. o. v., g. 1803 med Gustafva Carolina Fredrica af Sténhoff f. 1778 † 1849, kusin till Eva L. Kirstein, se n:o 19. — 25. Carl Michael B. f. 1740 † 1795, skald. — 26. Lovisa Fredrica B. f. Grönlund 1757 † 1847. — 27. Gustaf B. f. 1781, efter år 1806 anställd vid franska hären i Spanien, där han stupade. — 28. Karl Fredrik v. K. f. 1754 † 1836 (systerson till C. J. Druvfa, n:o 1), kamrer, slöt sin ätt, g. 1774 m. Anna Henrica Höijer f. 1748 † 1833, syster till Helena M. Höijer, g. Druvfa, se n:o 1. — 29. De G. f. 1781 † 1861, greve 1818, en af rikets herrar, slöt sin greff. ättgren, g. 1810 m. friherrinnan Ulrica Sofia Sprengtporten f. 1793 † 1869. — 30. Carl M. f. 1748 † 1805, ogift, komminister i Brännkyrka. — 31. Lovisa Magdalena M., f. Hård af Segerstad 1763 † 1843, gift 1792 med A. Muhr, se n:o 10. — 32 & 33. döttrar af Johan Pihlgren f. 1735 † 1782, fil. mag., med. dir, prakt. läkare i Sthlm, g. 1:a g. med Lovisa Adriana Gahm, 2:a g. 1777 med Maria Elisabeth Bellman f. 1753 † 1797, syster till Carl Michael Bellman. — 36. Carl U. f. 1739 † 1801, borgmästare i Sthlm, g. m. Elisab. Marg. Enesköld, f. 1741 † 1778. — 44. Hans Abraham von Schnell f. 1780, drunknade i Årstaviken 24/12 1812, den sist lefvande af flera syskon. — 45. Sven K. — I. Johannes B. f. 1742 † 1801, krigshofrättsråd, g. m. Anna Marg. Strömbeck † 1803. II. Gustaf H., landssekreterare, f. 1752 † 1806. — IV. Henrik E. f. 1749 † 1819, hofrättsråd, ogift. — V. Nils Gustaf Sténman f. 1764 † 1822, hofrättsråd, ogift. — VI. Carl Gustaf Grästéen f. 1749 † 1839, hofrättsråd, g. 1805 m. Fredrika Beata Pfeiffer f. 1762 † 1825. — VII. Eric Petter L. f. 1766 † 1828, advokatfiskal, g. 1804 m. Johanna Christina Lettström f. 1782 † 1811. — VIII. Johan Ludvig von E. f. 1748 † 1834, vice president i Svea hofrätt, g. 1:a m. Beata Elisabeth Teet f. 1768 † 1805, 2:a g. m. den förras kusin Gertrud Christina Hedercrantz i hennes 3:e gifte, f. 1761 † 1826. — IX. troligen Carl Wilhelm C. f. 1745 † 1828, g. 1791 m. Ulrica Christina Suun, f. 1767 † 1834. — X. Carl Johan I. (bror t. H. W. Iserhjelm, n:o 13.) f. 1761 † 1817, justitieråd, g. 1799 m. friherrinnan Lovisa Gustafva von Köhler f. 1782 † 1827, systling till fru v. Schnell. — XI. Jakob M. f. 1748 † 1798, g. m. Maria Rosina Kessler f. 1761 † 1839. — XII. Johan I. f. 1754 † 1821, g. 1785 m. Christina Charlotta Nordlindh f. 1766 † 1826. — XIV. Göran S. f. 1752 † 1815, hofrättsråd, g. 1781 med Anna Margaretha Westman f. 1760 † 1826.

Gabriel Anreps porträttsamling.

Af N. Sjöberg.

Gabriel Anreps porträttsamling skall säljas. Den är ju inte stor, men i alla fall är det med ett visst vemod man ser på gamla konterfej, som det en gång varit en persons glädje att samla och äga, och som nu skola ut på vandring mot okända öden. Och vemodet blandar sig alltid med missbelåtenhet öfver, att vi ej äga ett verkligt svenskt porträttgalleri, som med sig kunde införlifva det bästa och viktigaste af de konterfej, som komma ut i marknaden och således råka ut för faran att komma i orätta händer.

Vi hafva här först de närmare släktingarna, farfadern majoren vid lifregementet till häst Johan Reinhold, dennes broder kammarherren och lagmannen Alef Herman i två exemplar, det ena en god pastell af G. Lundberg, och hans fru. Så de mera aflägsna, för att tala med den forne ägaren, hans farmors broders svärmor den rika direktörskan Hacker, född Stjerneroos, på Åkers styckebruk med sina barn och mågar. De flesta äro målade af J. H. Scheffel. Särskildt gumman själf och hennes son äro utmärkta porträtt, de bästa i samlingen. En af mågarna, landshöfding v. Hauswolff, hör till L. Pasch d. ä:s bästa arbeten. Sedan följa en mängd porträtt förvärfvade dels genom gåfvor, dels genom köp och byte, bland hvilka man särskildt fäster sig vid den ståtliga okände krigaren n:o 28, också han af J. H. Scheffel, samt det hederliga stockholmska borgarparet Ljungvall, som råkat in bland de adliga herrskapen — dessa höra till Jakob Björcks rätt sällsynta original. Lovisa Ulrikas porträtt är intressant dels på grund af proveniensen — en present af drottningen själf — dels på grund af den vackra originalramen.

Den forne ägaren har själf upprättat en förteckning öfver sin samling, där han särskildt utförligt redogör för porträttens historia. Den är i mycket intressant, och påminner oss ofta om den för samlare gyllene tid, då man kunde komma öfver goda saker i bondstugorna. Christoffer Eichhorn har i denna bestämt konstnärnamnen. Jag har i en del fall ändrat dessa, hvilket då är anmärkt, i andra har jag ansett bestämningen tvifvelaktig

och då anført den som Eichhorns åsikt. Porträttens nummer äro efter denna katalog.

Nordiska museet har låtit fotografera en ansenlig del af porträtten, hvilket jag utmärkt genom ett F. Det är efter dessa fotografier klichéerna äro gjorda.

Adelheim, Katarina. F. 1732, gift 1) med kammarherre Alef Herman Anrep, enka 1764, 2) 1769 med generalmajoren landshöfding Johan Abraham Hamilton, d. 1794.

5. Medelålders dam, midjebild fas, hufvudet t. h., kroppen t. v. Hon har blå ögon och hvitt uppkammat hår med en blombukett i hjässan. Blå klänning med hvitt foder, lifvet helt framtill, med rund urringning och en uppskränning, i urringningen tyllspets; i bröstet smycke med kläpp af päronformig pärla, öfver rygg och armar gråhvitt draperi. Bakgrund himmel. — På baksidan står: Catharina Adelheim Hofstallmästaren, Kammarherren och Lagmannen Aleph Herman Anreps Fru. Sedan gift med General Majoren, Landshöfdingen och Commendeuren Friherre Joh. Abr. Hamilton till Boo. På spännramen N:o 5. — Olja på duk, $78\frac{1}{2} \times 64\frac{1}{2}$ ctm.

Af J. H. Scheffel (Eichhorn: Okänd mästare). Fanns på hennes mans A. H. Anreps egendom Åkerby, kom med hans fru till Munkfors då hon ditsflyttade, samt efter hennes död till hennes mans brorsdotter Ebba Dorotea Anrep, gift med rektor Henrik Spångberg, död 1835 i Hidinge-by, Närke; inropades på auktionen efter henne af Bergsmannen Björn Jonsson i Lekhyttan, af hvilken Gabriel Anrep köpte det i juni 1841. — Stark modern öfvermålning. Pendant till n:o 4.

Anrep, Jakob Reinhold. F. 1705, ryttmästare vid Lifregementet till häst 1747, riddare af svärdsorden 1751, major 1762, d. 1764.

2. Medelålders välmående man, bröstbild fas t. v. med blå ögon, slätrakad. Grå piskperuk med svart nackrosett. Blåfodratt harnesk med förgylld kant och nitar, däröfver blå uniformsrock med förgyllda knappar, hvit nedvikt krage, hvita ärmuppslag och foder, svärdsorden i knapphållet. Svart lindad halsduk, öfver hvilken två små nedvikta flikar af skjortkragen, litet krås. Bakgrund himmel. — På baksidan står: Majoren Jacob Reinhold Anrep född 1705, död 1764. På blindramen N:o 2. — Olja på duk, 78×61 ctm.

Okänd mästare (Eichhorn: O. Arenius). Porträttet, som från början funnits på hans egendom Lekeberga i Närke, kom troligen därifrån till Wrana, också i Närke, med hans enka Ebba Charlotta Åkerhjelm, då hon i slutet af 1760-talet där bosatte sig, och efter hennes död 1804 till sonen löjtnanten Gustaf Gabriel Anrep, samt med honom i slutet af 1830-talet till Hammar i Värmland, hvilken egendom egdes af hans son kapten Herman Anrep, som gaf det åt Gabriel Anrep 1874.

Anrep, Alef Herman. F. 1707, hofstallmästare 1745, kammarherre, lagman i Värmland 1748, d. 1764.

3. Medelålders man, bröstbild fas, hufvudet till v., kroppen något t. h. Blå ögon, piskperuk med svart nackrosett, hvars ändar gå kring halsen. Hvit lindad halsduk, långt spetskrås. Röd sammetsrock utan krage med röda sammetsknappar; nedtill knäppt grönhvit sidenväst med röda broderier, under v. armen svart trekantig hatt med vit plumet. Bakgrund himmel. — På baksidan står med blyertspenna: Aleph Herm. Anrep. Född 1707. Död 1764. med bläck: N:o 3. Två lappar; på den ena biografiska notiser undertecknade Gabriel Anrep, på den andra: Omförgyllningen af ramen i Juni 1898 kostade 25 kronor, ej 50 ifall så står skrifvet på lappen därom, fästad på baksidan af själfva porträttet. Gabriel Anrep. — Pastell, 64 × 50 ctm. dagyta.

Af Gustaf Lundberg. Porträttet, som funnits på lagmannens egendom Åkerby i Närke, kom troligen i början af 1770-talet, då hans enka Katarina Adelheim flyttade från sin andra man till sin egendom Munkfors bruk i Värmland, till lagmannens brorson hofjägmästaren Jacob Herman Anrep på Lekeberga, fanns där ännu under Gabriel Anreps faders tid tills egendomen 1851 försålles från släkten, var sedan magasinerad vid Villingsbergs bruk till 1855, då Gabriel Anrep tog det till Stockholm. — F.

4. Medelålders man, bröstbild fas t. v., med blå ögon och vit piskperuk. Hvit lindad halsduk, långt krås, brun oknäppt sammetsrock utan krage med bruna tygknappar och stora uppknäppta uppslag, blåhvit väst med blågröna broderier knäppt nedtill med blåhvita tygknappar, svart trekantig hatt under v. armen. Bakgrund himmel och landskap. På baksidan står: Aleph Herman Anrep till Åkerby, Hofstallmästare, Kammarherre, Lagman i Vermland. Född 1707. Död 1764. Gift med Catharina Adelheim. På spännramen: N:o 4. — Olja på duk 78 × 65 ctm.

Af J. H. Scheffel. (Eichhorn: Okänd mästare). Samma historik som pendanten N:o 5. — Stark modern öfvermålning.

Carlberg, Christina Engel. F. 1736, gift 1) med kaptenlöjtnanten Stephan Ludvig De Lille, 2) 1768 med hofrättsrådet Johan August Grewesmöhlen, d. 1804.

19. Medelålders något korpulent dam, midjebild fas t. h., med bruna ögon, vitpudradt uppkammadt hår, öfver hvilket tyllslöja. Blåhvit klänning, lifvet med djup spetsad uringning, i hvilken spets, helt framtill, två rosetter i bröstet, öfver ryggen och armarna blått draperi. Bakgrund himmel bakom mur t. v. och olivgrönt draperi t. h. — På spännramen på en lapp står: Christina Engel Carlberg född 1736, död 1804. Gift 1:a gången med Kapten-Löjtnanten Stephan Ludvig De Lille. 2:a gången med Hofrättsrådet Johan August Grewesmöhlen. N:o 19. — Olja på duk, $79\frac{1}{2} \times 64\frac{1}{2}$ ctm.

Okänd mästare, knappast som Eichhorn »troligen af J. H. Scheffel». Samma historik som pendanten N:o 18.

Falkenberg af Trystorp, Beata Fredrika. F. 1764, gift 1790 med löjtnant Johan Ludvig Fleming af Liebelitz, d. 1797.

17. Flicka, höftbild fas, hufvudet t. h., kroppen något t. v., spinner på en slända, som hon håller under v. armen. Hon har blå ögon och askblondt framkammadt hår, hvaröfver mössa af hvita och röda chiffonger. Om halsen svart band, i hvars nedhängande ända guldkors fäst med rosett. Röd klänning; lifvet med fyrkantig urringning, i hvilken hvit spets, kantad med svart band, som framtill imiterar snörning, halfärmar med uppslag, små spetsengageanter; styfckjol, hvitt tyllförkläde. Bakgrund landskap. — På baksidan på en lapp nästan utplånade biografiska uppgifter undertecknade Gabriel Anrep, på spännramen på hvit lapp: Fröken Friherrinnan Beata Fredrika Falkenberg af Trystorp, född 1764, död 1797. Gift 1790 med Löjtnanten Friherre Johan Ludvig Fleming af Liebelitz i hans 1:a gifte. N:o 17. — Olja på duk, 62 x 50 ctm.

»Troligen af Stålbom». (Eichhorn). Porträttet fanns hos hennes moder i Norrköping till dennas död 1820, kom sedan till hennes son underlöjtnant Otto Nils Fleming och efter hans död till Gabriel Anrep.

Falkenberg af Trystorp, Kristina Maria. F. på 1680-talet, gift 1710 med kaptenen, sedan riksrådet och öfveramiralen Edvard Diedrik Taube, enka 1751, d. 1753.

16. Ung dam, bröstbild fas, hufvudet något t. h., kroppen t. v. Mörka gråblå ögon, vitpudradt hår uppkammadt i lockar, uppsatt i nacken. Blå klänning med rödt foder; morgonrockstyp, djupt urringad, i urringningen uppstickande linne. Röd sammetstalar med hermelinsfoder, halfärmar med hermelinsuppslag. Olivgrön bakgrund. — På baksidan står: C. H. S. Falkenberg. Modern inskrift: Anna Christina Palmstierna, född Lagerberg. På lapp på spännramen: N:o 16. Är icke någon C. H. Falkenberg utan Riksrådinnan Friherrinnan Anna Christina Palmstierna född Grefvinna Lagerberg enligt hennes sonsons sonsons Löjtnanten Friherre Magnus Palmstiernas försäkring d. 29/4 1898. Gabriel Anrep. — Olja på duk, 78 x 65 ctm.

Enl. Eichhorn af Jöns Pilo. Förvärfvades af G. Anrep på 1840-talet från Djurklouska egendomen Sörby i Närke. I sin katalog upptager Anrep henne som Riksrådinnan Christina Maria Taube, född Falkenberg af Trystorp, f. på 1680-talet, d. 1753. Detta är den enda dam som burit namnet Falkenberg, hvilken porträttet kan föreställa. — Omöjligt kan det vara riksrådinnan Palmstierna, f. Lagerberg; denna föddes 1728, således ungefär då porträttet målades, och gifte sig först 1752, då den dräkt, som den porträtterade damen har, för länge sedan var omodern. Osäkert blir det likväl alltid om det verkligen är riksrådinnan Taube, då den gamla inskriftens förnamnsinitialer ej stämma.

Grewesmöhlen, Johan August. F. 1723, advokatfiskal 1755, assessor i Sveå hofrätt 1761, hofrättsråd 1766, adlad 1770, riddare af nordstjärneorden 1776, d. 1786.

18. Medelålders man, bröstbild fas t. v., med bruna ögon, hvit piskperuk med svart nackrosett. Hvit lindad halsduk, långt spetskrås, oknäppt gulbrun rock utan krage med tygknappar, nordstjärnan i knapphållet, blå fasonerad väst med blå knappar knäppt nertill, svart trekantig hatt under v. armen. Bakgrund himmel. — På spännramen

på en lapp: Hofrättsrådet Johan August Grewesmöhlen född 1723, R. N. O. 1776, död 1786. N:o 18. — Olja på duk, 78×61 ctm.

Okänd mästare. Enl. Eichhorn af O. Arenius, omöjligt, då Arenius dog 1766, porträttet är måladt efter 1776, då han fick nordstjärnan. Porträttet egdes af hans dotter Charlotta Augusta Posse, som 1870 dog på Skråmsta vid Sigtuna. G. Anrep köpte det 1874 af arkitekt C. N. Söderberg. Pendant till N:o 19.

Grundelstierna, Albin Müller. F. 1665, advokatfiskal i kammarkollegium 1708, adlad 1719, kammarråds afsked 1725, d. 1730.

20. Medelålders man, bröstbild fas, hufvudet t. h., kroppen t. v., med blå ögon och hvit allongeperuk. Hvit lindad halsduk med ändarna dragna öfver lindningen och instuckna i ett af västens knapphål. Blå kläder med blå fasonerade knappar; rocken oknäppt utan krage, med stora uppknäppta ärmuppslag, västen knäppt nedtill. Öfver ryggen och armarna rödt draperi. Bakgrund mörk oliv. — På baksidan namnet, delvis öfvermåladt, och på spännramen på lapp: Kammarrådet Albin Grundelstjerna född 1665, död 1730. N:o 20. — Olja på duk, $82 \times 63\frac{1}{2}$ ctm.

Okänd mästare, ej som Eichhorn: kopia efter D. v. Krafft. Fanns efter hans död på Grundelstiernska fideikommisset Olhamra i Uppland, kom efter ättens utgång med protokollsekreteraren Axel Vilhelm Grundelstierna till dennes kusin, förste expeditionsekreteraren Sten Engelbrekt Hallencreutz, af hvilken Gabriel Anrep tillbytte sig det 1875. Pendant till N:o 21.

Hacker, Eva Juliana. F. 1721 g. 1742 m. revisionsrådet Gillis Åkerhjelm, enka 1773, d. 1799.

9. Ung dam, midjebild fas, hufvudet t. h., kroppen något t. v. Mörkblå ögon, vitpudradt hår uppkammadt i lockar. Blå klänning, lifvet med rund uringning, i hvilken linnet sticker upp, och med sned öppning framtill, sammanfäst med en liten silfveragraff, vida rödfodrade ärmar, åtknutna öfver armbågen. Öfver ryggen och armarna blåhvitt draperi. Bakgrund landskap. — På baksidan står: Eva Juliana Hacker. Gift med Kammar-Revisions Rådet Gillis Åkerhjelm. På spännramen N:o 9. — Olja på duk, $79\frac{1}{2} \times 66$ ctm.

Af J. H. Scheffel. Historik samma som för N:o 6. Pendant till N:o 8. — F.

Hacker, Johan Karl. F. 1714, assessor, d. 1800.

7. Ung man, bröstbild fas t. v., med blå ögon och hvit piskperuk. Hvit lindad halsduk, litet krås. Oknäppt brun rock utan krage med bruna tygknappar; hvit sidenväst kantad med hvita broderier, hvita tygknappar, knäppt upptill och nertill. Svart trekantig hatt under v. armen. Bakgrund landskap. — På baksidan står: Assessor J. C. Hacker på Åker nat: 1714. På spännramen N:o 7. — Olja på duk, $78\frac{1}{2} \times 64\frac{1}{2}$ ctm.

Af J. H. Scheffel. Historik som N:o 6. — F.

Hacker, Sara Katarina. F. 1722, gift 1747 m. assessorn i Åbo hofrätt, sedan hofrättsrådet Lars Stierneld, d. 1755.

11. Ung dam, midjebild fas, hufvudet t. h., kroppen t. v., med blå ögon, vitpudradt hår uppkammadt i lockar; vit tyllslöja, fäst öfver hufvudet med en agraff, nedfaller på ryggen. Blå klänning, lifvet med rund urringning, i hvilken linnet sticker upp, rödfodradt och med sned öppning, i hvilken röda band sticka fram. Öfver ryggen och armarna rödt draperi. Bakgrund himmel. — På baksidan står: Sara

Assessor Johan Karl Hacker.

1714—1800.

Oljemålning af J. H. Scheffel.

Catharina Hacker Assessoren uti Kongl. Majts och Riksens Åbo Hof-rätt Lars Stiernelds Husfru d. 18 Aug. 1747. Senare inskrift: Född 1722 d. 10 Oct. Död 1755 d. 8 Junii. Signaturen: J. H. Scheffel p: På spännramen: N:o 11. — Olja på duk, 81 x 64 ctm.

Af J. H. Scheffel. Samma historia som pendanten N:o 10. — F.

v. Hauswolff, Bernhard Reinhold. F. 1700, amiralitetskommissarie 1723, öfverkommissarie 1734, adlad 1743, riddare af nordstjärneorden 1748, landshöfding i Kopparbergs län 1756—1763, d. 1776.

14. Medelålders man, bröstbild fas t. v., med blågrå ögon, slätrakad,

Landshöfding Bernhard Reinhold v. Hauswolff.
1700—1776.

Oljemålning af L. Pasch d. ä.

något fetlagd. Hvit peruk till axlarna, vit lindad halsduk, långt krås. Blågrå oknäppt sammetsrock utan krage med ärmuppslag och tygknappar, nordstjärnan i knapphålet, vit sidenväst med hvita broderier och tygknappar, knäppt upptill och nedtill, svart trekantig hatt under v. armen. Bakgrund himmel bakom kolonn t. v. och gråbrunt draperi t. h. — På spännramen står på en lapp: Presidenten Bernhard Rein-

hold von Hauswolff född 1700. R. N. O. 1748, död 1776. N:o 14.
— Olja på duk, $78\frac{1}{2} \times 64$ ctm.

Af L. Pasch d. ä. (Eichhorn uppger J. H. Scheffel). Porträttet har funnits på hans egendom Stora Sundby vid Mariefred åtminstone till hans sons, räntmästaren Carl Johan von Hauswolffs död 1800, egdes sedan af flera personer i denna stad, senast rådmann Callander, återköptes till Stora Sundby af grosshandlare F. D. Erdman, inropades på auktionen efter honom af f. d. soldaten Ålund i Källstugan, och på auktionen efter denne 1871 af G. Anrep. — F.

Ljungvall. Borgare i Stockholm på slutet af 1700-talet.

24. Medelålders man, bred fas, hufvudet t. v., med blå ögon, rödlätt hy, brunt uppkammat något pudradt hår i kanonlock vid örat och piska med svart rosett. Mjuk hvit nervikt krage, hvit halsduk knuten i rosett. Gulbrun oknäppt rock med stor nerliggande krage och gulbruna sydda knappar, blåhvit väst med uppslag knäppt med blåhvita sydda knappar. Grönblå bakgrund. — På spännramen på hvit lapp: Fru Sara Christina Hultners född Ljungvall Fader. Anm. Fru Hultner var född i Stockholm 1767 ^{29/11}. N:o 23. — Olja på duk, 63×53 ctm.

Af J. Björck, ej som Eichhorn uppgifver af Anders Eklund. Porträttet har tillhört hans dotter Sara Kristina Hultner född Ljungvall, vid hennes död i Sigtuna 1846 öfvergick det till arkitekten C. N. Söderberg, af hvilken det 1874 köptes af Gabriel Anrep. Pendant till N:o 25. — F.

Ljungvall. Borgarefru i Stockholm på slutet af 1700-talet.

25. Medelålders dam, bröstbild fas, hufvudet t. h., kroppen t. v. Blå ögon, gråpudradt uppkammat hår med en korkskruflock bakom hvarje öra nedfallande på axeln, öfver håret en på ryggen nedfallande hvit tyllslöja. Djupt uringadt klänningslif, i uringningen spets, i bröstet blå rosett, blå sammetskappa med gråbrunt skinnbräm. Gråblå bakgrund. — På spännramen på en lapp: Fru Sara Christina Hultners född Ljungvall Moder. Anm. Fru Hultman var född i Stockholm 1767 ^{29/11}. N:o 24. — Olja på oval duk, $62\frac{1}{2} \times 52\frac{1}{2}$ ctm.

Af J. Björck, ej som Eichhorn uppgifver af Anders Eklund. Samma historia som dess pendant n:o 24. — F.

v. Meijerhelm, Johan Adolf. F. 1729, löjtnant vid lifregementet 1759, ryttmästare 1765, d. 1770.

15. Medelålders man, bröstbild, hufvudet fas t. v., kroppen profil t. v., med bruna ögon, slätrakad. Hvit piskperuk med den svarta nackrosettens ändrar om halsen, hvit lindad halsduk, litet krås. Rustning med blått guldkantadt foder och likadan axelsleif fäst i förgylldt spänne; öfver v. axeln brunt draperi. Bakgrund himmel. — På baksidan står: Johan Adolph Meijerhelm lieutenant vid Kongl. Maj:st lif Regemente til häst född den 8 april 1729. 32 år gammal. Aftaget år 1761. På spännramen: N:o 15. — Olja på duk, 54×45 ctm.

Af J. H. Scheffel. Påträffades i slutet af 1860-talet i en torpstuga under Vällinge i Södermanland, kom i Chr. Eichhorns ego, bortbyttes af honom till konst-

handlare Bukowski, som sålde det till herr Carl August Andersson (gift med en Mejerhelm), hvilken, sedan han låtit kopiera detsamma på större duk, gaf det åt Gabriel Anrep 1875. — Modern påmålning.

Lovisa Ulrika af Preussen. F. 1720, förmäld 1744 med svenske tronföljaren Adolf Fredrik, drottning i Sverige 1751—1771, död 1782.

1. Medelålders dam, bröstbild fas, hufvudet t. h., kroppen något litet t. v. Gråpudradt högt uppkammadt hår med kanonlock under örat, spetsmössa hopdragen med gult band, öfverst stor diamant på röd rosett, öfver mössan bred svart spets, hvars ändar äro sammanlagda vid bröstet, diamanstkors i svart band om halsen. Röd klänning med spetsig urringning, krage och halfärmar, framtill besatt med hvita rosor; i urringningen vit fichy, vit chiffonkant kring densamma och framtill, två spetsar kring ärmnen. Blågrön bakgrund. — På spännramen på lapp: Drottning Lovisa Ulrika N:o 1. — Olja på 8-kantig duk, $63\frac{1}{2} \times 52$ ctm.

Kopia af J. Björck efter J. Forsslund. Porträttet skänktes af drottningen till hennes lärare i svenska språket, slutligen biskopen i Strängnäs Carl Jesper Benzeliuss, kom efter hans död 1793 till hans dotter Johanna Kristina Benzeltjärna, gift med bergsrådet Jonas Cederstedt på Sundsör i Södermanland, efter hans död 1811 med hans enka till Stockholm och efter hennes död 1837 till hennes också i samma stad boende dotter Ulrika Kristina Cederstedt, gift med förste expeditionsskreteraren Carl Magnus Elgenstjärna, hvilken gaf det åt Gabriel Anrep 1859. — Originalt på Nationalmuseum (N:o 16). Samma kopia på Gripsholm n:o 437.

Rudbeckia, Margareta. F. 1674, g. 1690 m. sekreteraren i kammarrevisionen, sedan advokatfiskalen Albin Müller, adlad Grundelstierna, d. 1710.

21. Medelålders dam, midjebild fas t. h., med blå ögon, vitpudradt uppkammadt hår, lock vid hvardera tinningen, örhänge af guldinfattad pärla med kläpp af päronformig pärla, om halsen svart snöre, i hvars nedhängande ände guldkors besatt med diamanter. Klänning af röd gyllenduk, lifvet med rund urringning, i hvilken spets, helt framtill, halfärmar, nedanför hvilka de spetskantade linneärmarna. Blått draperi öfver ryggen och h. armen. Olivgrå bakgrund. — På baksidan namnet till största delen öfvermåladt. På lapp på spännramen: Kammarrådet Albin Grundelstjernas första fru Margareta Rudbeckia född 1674, gift 1690, död 1710. N:o 20. — Olja på duk, $81 \times 63\frac{1}{2}$ ctm.

Okänd mästare, ej som Eichhorn kopia efter David v. Krafft. Historik som pendanten N:o 20.

Schröder, Göran Claudius. F. 1714, magister 1738, lektor i grekiska i Kalmar 1739, öfverhofspredikant 1748, ordenspredikant 1756, biskop i Karlstad 1772, d. 1773.

12. Medelålders man, bröstbild fas t. v., med bruna ögon och vit lockperuk nedfallande på axlarna. Prästdräkt: bred prästkrage, svart rock med svarta knappar knäppt upptill, svart väst med svarta knappar knäppt nedtill, prästkappa; lilla serafimerstjärnan i guldkedja öfver västen.

Bakgrund bibliotek, t. h. mörkgrönt draperi med snören och tofsar. — På baksidan står: Göran Schröder. f 1713. d. 1773. Biskop i Carlstad. På spännramen: N:o 12. — Olja på duk, $79 \times 64\frac{1}{2}$ ctm.

Af J. H. Scheffel — ej som Eichhorn uppgifver: »Skall vara original af Fredrik Brander». Samma historik som hans frus Ulrika Kristina Åkerhjelmns porträtt. — F.

Stierneld, Lars. F. 1716, assessor i Åbo hofrätt 1747, hofrättsråd 1753, lagman i Västergötland och Dal 1761, riddare af nordstjärneorden 1767, lagman i Skåne 1770, v. president i Åbo hofrätt, d. 1776.

10. Medelålders man, midjebild fas t. v., med blå ögon, slät-rakad, piskperuk med svart nackrosett. Hvit lindad halsduk, långt krås; oknäppt brun rock utan krage, guldknappar, hvit väst med grön-hvita broderier och tygknappar, knäppt nedtill; blått draperi öfver ryggen, v. axeln och magen. Bakgrund himmel. — På baksidan står: Lars Stierneldh Assessor uti Kongl. Majts och Riksens Åbo Hofrätt d. 18 Aug. 1747. Senare inskr: Född 1716, d. 1 Sept. Modern inskr: Slutligen Vice President i nämnda Hofrätt. Död 1776 d. 30 Aug. Signaturen J. H. Scheffel pt. På spännramen: N:o 10. — Olja på duk, 81×64 ctm.

Af J. H. Scheffel. Fanns från början i hans hem i Åbo, kom sedan till sonen löjtnant Ulrik Karl Stierneld, efter hans död 1816 på Stora Benhamra i Uppland till hans syster Christina Charlotta Stierneld, efter hennes död i Stockholm 1838 till broderns oäkta dotter Mille Carolina Sundberg och 1873 genom gåfva till Gabriel Anrep. Pendant till N:o 11. — F.

Stjerneroos, Ulrika Eleonora. F. 1691, gift 1709 m. Bruks-patron Olivier Hacker på Åkers styckebruk, enka 1728, d. 1761.

6. Medelålders dam, midjebild fas t. h., med blå ögon och mörk-brunt hår, öfver hvilket en hvit i pannan fäst, på ryggen nedfallande hvit tyllslöja. Mörk blågrå klänning, lifvet med djup rundad uringning, i hvilken linnet sticker upp, öppningen framtill sned; öfver h. armen, ryggen och v. axeln gråblått draperi med gråhvitt foder. Oliv-grå bakgrund. — På baksidan står: U. E. Stjerneroos. Nata 1690 d. 9 Febr. Depicta 1748. Modern inskrift: Ulrica Eleonora Stjerneroos Gift med Oliwier Hackert. På spännramen: N:o 6. — Olja på duk, $79 \times 64\frac{1}{2}$ ctm.

Af J. H. Scheffel. Gåfva 1846 af hennes dotterdotters dotter Fru Eva Fredrika Drakenberg på Hjelmarsberg i Närke, dit det antagligen kommit från Åkers krutbruk i Södermanland med dottern Eva Juliana Hacker g. m. revisionsrådet Gillis Åkerhielm. — F.

Åkerhjelm, Gillis. F. 1703, revisionsråd, d. 1773.

8. Medelålders man, bröstbild fas, hufvudet t. v., kroppen något t. h., ljusst blågrå ögon, hvit piskperuk. Hvit lindad halsduk, långt krås; oknäppt brun rock utan krage, med guldknappar; blåhvitt väst med ljusgröna broderier och tygknappar, knäppt nedtill; rött draperi öfver h. axeln. Bakgrund himmel, t. h. kolonn. — På baksidan står:

Kammar-RevisionsRådet Gillis Åkerhjelm. På spännramen: N:o 8.
— Olja på duk, $79\frac{1}{2} \times 65$ ctm.

Af J. H. Scheffel. Historiken samma som för N:o 6. Pendant till N:o 9. — F.

Åkerhjelm, Ulrika Kristina. F. 1744, gift 1771 m. biskopen i Karlstad Dir Göran Schröder, enka 1773, d. 1795;

13. Medelålders dam, bröstbild fas t. h., med mörkblå ögon, grått, i lockar uppkammadt hår, svart sammetsband om halsen. Grönhvit sidenklänning med djup uringning, framtill besatt med rosetter, i uringningen spets, halfärmar och spetsengageanter; blått sidendraperi öfver h. axeln. Bakgrund ljus olivgrönt draperi framför ljus chokoladbrun vägg. På baksidan står: Ulrica Christina Åkerhielm Biskop Göran Schröders sednare Fru. På spännramen: N:o 13. — Olja på duk, $79 \times 64\frac{1}{2}$ ctm.

»Skall vara original af Fredrik Brander» (Eichhorn). Porträttet, som förvarats på hennes fäderneegendom Hjelmarsberg, med säkerhet från hennes död därstädes, fick Gabriel Anrep på samma gång som N:o 7, 8 och 9, hvarför historiken är densamma.

Okänd riksrådinna, 1720-talet.

29. Ung dam, bröstbild fas, hufvudet t. h., kroppen t. v., med mörkblå ögon, hvitpuddrat hår uppkammadt i lockar, två små nedliggande lockar på hvardera sidan af pannan. Djupt uringad gråhvit klänning med rött foder i morgondräktsfason med insvägning, i uringningen tyllspets. Röd sammetstalar med halfärmar, foder och bräm af hermelin, rundt juvelspanne vid armbågen. Bakgrund himmel. — På spännramen står på en lapp: Från friherrl. Duwallska porträttsamlingen på Tisby i Westmanland. N:o 28. — Olja på duk, 67×55 ctm.

Okänd mästare. Porträttet har tillhört friherrl. Duwallska samlingen på Tisby fidekommissegendom i Uppland, inropades 1846 på konkursauktionen efter baron Johan Fredrik Duvall af en snickare i Enköping, som vintern 1878—9 sålde det till baron Emanuel Cederström, af hvilken Gabriel Anrep genom antikvarien J. G. Jansson tillbytte sig det 1879. — Porträttet starkt öfvermåladt.

Okänd ung dam från förra hälften af 1700-talet.

30. Ung dam med blå ögon och bred näsa, det hvitpuddrade håret benadt i midten och kammadt i lockar, på v. sida törnrosknoppar och blad. Blå uringad klänning i morgonrocksfason hopfäst midt i bröstet, i uringningen sticker linnet upp, nedtill vida halfärmar. Öfver ryggen och armarna grågrönt draperi. Bakgrund himmel. — På spännramen på en lapp: Från friherrl. Duwallska porträttsamlingen på Tisby i Westmanland. N:o 29. — Olja på duk, 69×56 ctm.

Okänd mästare, enl. Eichhorn original af J. H. Scheffel. Samma historik som den okända damen n:o 29, med skillnad att Gabriel Anrep direkt af hr Jansson tillbytte sig detsamma. Stark modern öfvermålning.

Okänd högre militär från midten af 1700-talet.

28. Medelålders man, midjebild fas, ansiktet t. v., kroppen t. h.,

stöder v. handen i höften. Han har blå ögon, svarta ögonbryn, krökt näsa, förnämt utseende, vit peruk till axlarna. Vit lindad halsduk, gult kyller, harnesk med rött guldkantadt foder och förgyllda beslag kring kanterna och framtill; blå rödfodrad uniformsrock med nervikt krage och ärmuppslag, kantad med guldbroderier, guldbroderade knapphål och knappar, oknäppt; gula kyllerhandskar och lifgehäng. Bakgrund himmel. — På spännramen på en lapp: Obekant. Måladt af J. H. Scheffel. N:o 25. — Olja på duk, $79\frac{1}{2} \times 65$ ctm.

Af J. H. Scheffel. Köpt 1872 af hyrkuskenkan Brita Nilsson, hvars man köpt det på en auktion på Norr.

KAMMARHERRE ALEF HERMAN ANREP,
1707—1764.

PASTELL AF G. LUNDBERG.

ULRIKA ELEONORA STJERNEROOS,
ENKA EFTER BRUKSPATRON OLIVIER HACKER.
1691—1761.

OLJEMÅLNING AF J. H. SCHEFFEL.

REVISIONSRÅDET GILLIS ÅKERHIELM,
1703—1773.

OLJEMÅLNING AF J. H. SCHEFFEL.

EVA JULIANA HACKER,
GIFT MED REVISIONSRÅDET GILLIS ÅKERHIEM.
1721—1799.
OLJEMÅLNING AF J. H. SCHEFFEL.

Spridda rättelser och tillägg

till

G. Anrep: Svenska adelns ättartaflor.

Beckerfelt.

Adliga ätten nr 625.

Herr *Carl* till Mora i Dunkers socken 1671, till Beckershof 1681
27/5—1683 1/12. G. m. *Gnnnila Rosenstråle*, nämnes 1688.

Fru *Christina*, † 1735 30/6 på Beckershof 72 år gammal, g. 1703
25/11. m. kornetten *Hans Stockman*, † 1716 27/3 på Beckershof, 64 år.
Bodde 1697—1703 på Skalltorp.

Gunilla, g. 1684 27/12 m. erborne sekreteraren *Joh. Darreman*
(*Dargeman*, adlad *Manderstjerna*).

jungfru *Ingrid* nämnes 1684—1693.

jungfru *Margreta* nämnes 1671.

jungfru *Maria* nämnes 1688; g. m. herr *Ekerooth*, med hvilken
dottern *Charlotta* f. 1702 24/2, g. 1720 26/5 m. skräddaren *Jöns Hallgren*.

Källa: Östra Vingåkers sockens kyrkoböcker.

Govert Indebetou.

Nöding.

Adliga ätten nr 452.

År 1649 den 15 mars blef öfverstelöjtnant Henrik Nöding på
»muntligh. befallningh uthan bref» introducerad på Riddarhuset under
nr 452. Enligt Ättartaflorna, som ej känna namnen på hans föräldrar,
efterlämnade han två döttrar och en son, som skulle hafva fortplantat
ätten. Dessa uppgifter äro dels ofullständiga och dels öfverstämma de
ej med verkliga förhållandet.

Lifländske adelsmannen *Henrik Nöding* förekommer 1548 och
1554 samt var gift med Dorothea Holschner, hvilken lefde änka 1604.
Deras son *Johan Nöding* ägde godsen Kangast och Pigit i Lifland,
hvilka han år 1595 inköpt af ståthållaren i Riga Adam Schraffer.
Han afled före 1631 samt var gift med en dotter till Carl IX:s ståt-
hållare på Fellin »gamle Hans Blanckefält», som blef halshuggen af
polackarna vid Fellins eröfring. Vid sin död efterlämnade Johan Nö-
ding tvenne söner, Henrik och Hartwig.

Personhistorisk tidskrift, 1907.

Den äldste, *Henrik*, förekommer 1630 som ryttmästare och året därpå som öfverstelöjtnant. Den 9 oktober förstnämnda år erhöill han Stora och Lilla Löfkoski samt Kievikoski i Borgå socken i förläning och fick den 28 september 1640 samma hemman i donation på Norrköpings besluts villkor, hvilket den 22 november 1645 af drottningen bekräftades och förbättrades, så att det hela därefter utgjorde ej mindre än 22 hela hemman med 393 daler silfvermynts ränta. Under åberopande af att han och hans förfäder af Sveriges konungar varit räknade bland »dess berömmelige Rijkes Ridder- och Adelskaps Stånd» anhöll han, att Kungl. Maj:t »allernådigast täcktes dess påbegynta höga kungliga nådegunst honom yttermera erskina låta, att han kunde på Riddarhuset intagas och sitt tillbörliga säte bekomma, derigenom sedan all den honeur, respect och nytta, som andra hans gelikar hade, desto tryggare att åtnjuta». Ansökan beviljades. Han blef erkänd som svensk adelsman, men afled barnlös 1660 om hösten, och hans adliga ätt utslocknade således med honom själf, för såvidt det ej får antagas att han tog säte på Riddarhuset å hela sin släkts vägnar. Emellertid hade han lyckats utverka att hans broders enka och barn genom kungl. bref den 20 aug. 1648 erhållit succession på de finska donationsgodsen. Att hans brorsbarn efterträdde honom i besittningen af dessa, har troligtvis gifvit anledning till att de oriktigt antagits vara hans barn.

Henrik Nödings bror, *Hartwig*, som »ifrån sin ungdom sig låtit bruka uti krigsväsendet för Sveriges krona och många vedervärdigheter utstått», tjänade som löjtnant i tyska kriget, steg till regementskvartermästare och ryttmästare under Johan Wittenbergs regemente finska ryttare och stupade 1644 i Skåne under danska kriget, efterlämnande stor gäld, hufvudsakligen förorsakad genom de många utrustningar han måst göra. För hans förtjänster erhöill änkan Margareta Strijk, som efter mannens död blifvit i Reval arresterad för hans skulder, den 8 november 1645 donation på ättens hemman i Suotala by i Kulsjala socken och Säksmäki härad, förbättrad den 30 oktober 1647 och den 26 juni 1652 tillökad med fyra hemman i samma socken. Hemmanen voro små och två af dem alldeles öde. Hela donationen räntade 208 daler silfvermynt och undgick, såsom på ingen förbuden ort belägen, den första reduktionen. Vid sin död efterlämnade Hartwig Nöding tre döttrar samt sönerna Magnus Johan, Henrik och Hartwig. Alla tre voro i svensk krigstjänst. Den sistnämnde lefde ännu 1670 och var då kornett. *Henrik*, hvilken oriktigt upptages å tab. 2 i ättartaflorna såsom son till den äldre Henrik, började sin militära bana som korporal vid Åbo och Tavastehus läns kavalleri och steg »gradatim» till ryttmästare. Med en hans son skulle enligt nämnda källa den svenska adliga ätten utslocknat, och det är troligt att äfven den introducerade Henrik Nödings broders afkomlingar både af sig själfva och andra betraktades såsom svenska adelsmän, om med rätt eller orätt kan ej numera afgöras, då endast drottning Kristinas muntliga befallning ligger till grund för ättens svenska adelskap.

Adam Lewenhaupt.

Primeroos.

Adliga ätten n:r 640.

I Anrep, Sv. Adeln's Ättartaflor III: 253 uppgifves att den sedermera adlade Henric Primeroos skulle varit son till en från Skottland inflyttad handlande i Stockholm Hans Primeroos. Otvifvelaktigt voro de besläktade med hvarandra, ty båda förde de samma adliga vapen (Se Wrangel, Stockholmiana III: 92) men då Hans uppträder i Stockholm först i början af 1640-talet och där gifte sig två gånger 1644 och 1650, medan Henric redan i Konung Gustaf II Adolfs tid kämpade under de svenska fanorna, är det knappast troligt att de stått i sådant släktskapsförhållande till hvarandra som Ättartaflorna uppgifver.

Henric Primeroos var troligen född i Skottland ¹⁾, trädde i svensk krigstjänst under Gustaf II Adolfs krig och hade »nu i rumman tid låtit sig bruka så i K. M:ts vår högt ärade kära herr Faders, gloryrdig i åminnelse som nu mera i Wär och Cronones krigstjenst» samt avancerat till major vid infanteriet, då han 1638 ⁵/₄ erhöill fullmakt på majors »lön och gage» till dess någon majorsbeställning blefve ledig; placerad såsom major vid Östgöta infanteriregemente; kommandant på slottet Johannisborg vid Norrköping, det han var 1651 ²²/₉ och ännu 1661 ²⁶/₇, adlad 1653 ¹⁰/₈ (introducerad 1655 under N:o 640); † 1669 ¹⁷/₁₁ och begr. 1670 ²³/₃ i Gammalkils kyrka, »svept i svarta sammetskläder och ryssläderskor», på samma gång som hans dotterdotter Barbro Park, »och lades i sin beställda graf i kyrkan nordan om altaret, i kyrkan uppsattes äfven hans vapen med följande inskrift: »Den ædle oc wælb. Herrn H. Hinrick Primros till Grinskill och Krijgasta, fordom Major wid Infanteriet och sedermera Commendant på Johannisborg Slott afsomnade d. 17 Nov. 1669, blef begrafven A:o 1670». — Major Primeroos erhöill donationsbref 1645 ¹¹/₆ och 1651 ³⁰/₇ på sammanlagt ⁷¹/₄ hemman i Östergötland, nämligen Krångestad kronohemman 1 och kyrkoh. 1, Skränge kronoh. 1, Unnerstad klosterh. 1, Fettjestad kronoh. 1 och Tiggesbo kronoh. ¹/₄ i Gammalkils socken samt Ullstorp skatteh. 1 och Wittsäter skatteh. 1 i Nykils socken; af dessa bebyggdes hemmanen i Krångestad och Fettjestad till säteri; 1660 ²³/₇ erhöill han tillstånd att vid behof försälja af godsens och s. å. ¹⁴/₁₂ k. bref på lifstidsfrihet på fjärdeparten af sina gods; efter majorens död uppbjöds Krångestad säteri tredje gången 1675 ⁹/₁₀ af majoren Sven Schilling, som 1676 ⁴/₄ fick landshöfding Rosenhanes immission i säteriet för en fordran af sonen Hinrich Primeroos på 100 Riksdaler eller 500 dlr. kmt; genom förpantning kommo samtliga gårdarna i

¹⁾ En hans syster — hon kallas i dödboken »en fru som var född i Skottland Majorens syster i Krångesta» — begrofs i den af honom inköpta grafven i Gammalkils kyrka 1652 ¹⁴/₅.

början af 1680-talet till fru Brita Gyllenadler [hvars man biskop Samuel Enander (adlad Gyllenadler) 1670 $^{28}/_6$ kräfd majorens änkefru på 300 riksdaler i begravningskostnad]; godsens reducerades sedermera 1686. — Gift med *Elisabet Edger* (hennes namn skrivnes äfven *Eggert* och i dödboken *Egden*) begr. 1671 $^{12}/_{10}$ i Gammalkils kyrka, på samma gång som mågen Johan Park, »och lades i deras murade graf fram i choret».

Barn:

Johan, begr. 1649 $^{9}/_3$ i Gammalkils kyrka.

Elisabet, † ung.

Margareta, nämnes som dopvittne första gången 1655 $^{18}/_2$, lefde 1677 $^{26}/_{11}$, men var död 1679 $^{1}/_{10}$ ¹⁾. g. 1666 m. hofmästaren *Johan Park* (kallas äfven *Parkins*), f. 1616 $^{1}/_5$, † 1670 $^{10}/_5$, begr. 1671 $^{12}/_{10}$ i Primeroos'ska grafven i Gammalkils kyrka.

Hinrich, döpt 1641 $^{24}/_1$ på Fettjestad, † 1674 före $^{23}/_6$, barnlös, på Fröö i Skärkinds socken, begr. s. å. $^{15}/_{11}$; han synes icke hafva innehaft någon tjänst; gift 1672 $^{7}/_6$ på Fröö med *Brita Galle i Sverige*, f. 1620, † 1676, begr. »Dom. Exaudi» på Fröö, dotter af arklimästaren på Johannisborg Gunnar Galle i Sverige²⁾ (f. 1569, † 1649 $^{18}/_{10}$), adl. ätten nr 162, och Beata Lilliehöök († 1669 $^{11}/_2$), adl. ätten nr 66.

Friedrich, döpt 1645 $^{14}/_{10}$ på Krångestad, nämnes som dopvittne ännu 1662, men finnes icke antecknad som död i Gammalkil.

Jacob, döpt 1648 $^{24}/_5$ på Krångestad, begr. 1649 $^{9}/_3$ i familjegravven i Gammalkils kyrka, »begrofvos W:dige Majorens 2 söner junker Johan och junker Jacob och lades hos deras sal. syster (Elisabet?) i kyrkan inom chordörren».

Barbro nämnes såsom dopvittne 1658 $^{24}/_1$.

Källor: Gammalkils och Skärkinds socknars kyrkoböcker, Walkebo och Skärkinds häraders domböcker, Riksregistraturet, Broocman, Beskrifning öfver Östergötland.

Gustaf Elgenstierna.

¹⁾ Hon finnes icke antecknad som gift och begravnen i Gammalkil. Öfver Park, som efter sitt giftermål bodde på Fettjestad, uppsattes i kyrkan hans vapen med följande inskrift: »Fordom Sal. Hauptmannen Dhen Edle och Wælb. H. Jahan Parck, Fribohren af Hornthuna och Flöttjestad, blef född Anno 1616 d. 1 Maji och Anno 1670 d. 10 Maji afsomnade i Herranom och begrofs d. 12 ocktob». Barn (alla födda i Fettjestad) voro: Wellam, döpt 1667 $^{1}/_1$; Barbro, döpt 1668 $^{4}/_{11}$, begr. 1670 $^{23}/_3$ och Johan, döpt 1670 $^{15}/_9$; sönerna, af hvilka Johan under lek med en grannes son förlorade sitt ena öga 1677, lefde båda 1680.

²⁾ Ätten Galle i Sverige, om hvilken uppgifterna i Sv. Adeln's Ättartaflor äro högst ofullständiga och vilsedande, kommer att behandlas i en följande uppsats.

Stapelmohr.²⁾

Holländsk ätt, numera endast fortlefvande som adl. ätten von Stapelmohr n:r 2,036.

Rudolph Stapelmohr.

Tab. I.

Herman Rudolph.

Tab. II.

Martin.

Tab. III.

Tab. I.

Rudolph Stapelmohr. †. Med. doktor i Austrich, Holland. Gift.

Söner:

Lorentz. Regementsbarberare vid Södermanlands infanteriregemente 1706; råkade i rysk fångenskap 1709; efter återkomsten ur densamma praktiserande stadsfältskär i Linköping; † där 1742 ²/₁.

Herman Rudolph. Regementsfältskär. † 1749. Se tab. II.

Tab. II.

Herman Rudolph (son af Rudolph Stapelmohr, tab. I). Kom till Sverige redan 1696; regementsfältskär vid Östgöta kavalleri 1708; fången vid Stralsund 1715; † i Linköping 1749 ⁶/₁₀, 80 år. G. i Linköping 1702 ⁹/₂ m. *Anna Klingenberg*, † där 1748 ²²/₆, 76 år. Dotter af rådmannen Peter Claesson Klingenberg och Elisabeth Andersdotter.

Barn:

Martin Peter, f. i Linköping, liksom alla syskonen, 1702 ²⁴/₁₀, † 1704 ²³/₁₁.

Andreas Lorentz, f. 1704 ²⁰/₁₀; † 1706 ⁵/₂.

Engela Elisabeth, f. 1706 ²²/₄, † i Linköping 1776 ²²/₁₂. G. där 1725 ¹¹/₄ m. löjtmanten vid Östgöta kavalleri *Christoffer Rudén*, adl. *Rudensköld*, n:r 1,583, f. i Åbo 1695 ²⁶/₅, † i Linköping 1736 ²/₁₀.

Margareta Catharina, f. 1707 ⁹/₈. †.

Elsa Beata, f. 1708 ³²/₈, † s. å. ⁶/₉.

Martin, f. 1710. Regementsfältskär. † 1797. Se tab. III.

Christoffer Lorentz, f. 1711 ²³/₃. Student i Östgöta nation i Uppsala 1726. Öfverdirektör. † i Stockholm 1782 ²⁷/₉. Adlad med namnet *von Stapelmohr*, stamfader för adl. ätten von Stapelmohr n:r 2,036. Såsom tillägg till ättartaflorna må meddelas, att sonen *Carl Vilhelm*, som föddes i Göteborg, blef student i Östgöta nation i Uppsala 1768, utn. notarie i Vasa hofrätt 1776; † i Stockholm s. å. ¹/₉.

²⁾ Ehuru meddelandet går betydligt öfver planen för dessa tillägg, har redaktionen likväl ansett sig böra intaga detsamma oförändradt. Red.

Johan Anders, f. 1714 ²²/₁₁. Student i Östgöta nation i Uppsala. 1730; auskultant i Svea hofrätt; kanslist i annat ämbetsverk; † i Linköping 1744 ⁸/₄.

Tab. III.

Martin (son af Herman Rudolph, tab. II), f. i Linköping 1710 ⁸/₁. Student i Östgöta nation i Uppsala 1726. Kirurg.-ex. 1734; skvadronskirurg vid Östgöta kavalleri 1728; regementsfältskär 1735; afsked 1781; praktiserande läkare i Linköping 1744; lifmedicus 1762; † i Linköping 1797 ¹¹/₆. G. i Falköping m. *Catharina Ottiliana von Friesen*, † i Linköping 1796 ⁴/₁, 87 år, dotter af majoren Fredrik Vilhelm von Friesen och Catharina Dorothea Otho i hennes 1. g.

Barn:

Herman Vilhelm, f. i Linköping, liksom syskonen, 1738 ²⁸/₁₀. Student i Östgöta nation i Uppsala 1752; auskultant i Göta hofrätt; tullfiskal; ombudsman vid Stockholms sjötullskontor 1762; tullförvaltare vid Sandhamn; öfverinspektor vid generallandttullkontoret 1773; † på Eketorp i Södermanland 1803 ²⁴/₇. G. 1. m. *Stina Engel Tingvall*, f. i Filipstad 1739 ²²/₁₂, †, dotter af postmästaren i Filipstad Ingemar Tingvall och hans 1. hustru Lisa Fernholm. 2. 1780 m. *Maria Catharina Roth* i hennes 2. g. (g. 1. m. apotekaren i Linköping *Jacob Jung*, † 1778 ¹⁶/₇, »nära 45 år»), f. i Falun 1752 dotter af apotekaren Benjamin Roth och hans 1. hustru Sara Magdalena Schults.

Fredrik Rudolph, f. 1740 ²⁰/₂, † s. å. ¹/₈.

Anna Dorotea, f. 1741 ⁵/₁₀, † i Norrköping. G. m. borgmästaren i Norrköping *Anders Fredrik Iggeström*, f. i Stockholm 1728 ¹⁸/₅ † 1794 ²⁹/₉.

Källor: Odén, Östgötars minne; Svenska adelns ättartafior; Sacklén, Sveriges Läkare- och Apotekarehistoria; Kugelberg, Postmästare i Sverige och Finland; Kyrkoarkivet i Linköping, m. m.

J. Ax. Setterdahl.

Wittenberg.

Grefliga ätten nr 15.

Ättartaflornas uppgifter om grefliga ätten Wittenberg äro ganska bristfälliga, Arvid W:s födelseår och dödsdag saknas. Hans hustrus namn är ej känt, men det säges att han gift sig på 1630-talet och att hon aflidit 1675 i Stade, sonen Johan Leonard säges född 1636 och för dottern felas födelseåret m. m.

Arvid Wittenberg von Debern — så skref han sig själf — föddes 1606 enligt inskriften på han kista i Badelunda kyrka samt afled den 7 september 1657 enligt ett senare bref från sonen till Gabriel G:son Oxenstierna. Den 11 därpå följande oktober upprättades i Zamosc af hans kamrater i fångenskapen, generalmajoren friherre Johan Mauritz Wrangel och öfverste Hammarsköld inventarium öfver hans därstädes befintliga tillhörigheter. Vid sin död var han trolofvad med Anna Oxenstierna, som året därpå gifte sig med grefve Christoffer Delphicus von Dohna. Hans lik kom ej förr än 1664 från Zamosc till Danzig, där det kvarstod ännu i tre år. Först 1667 anlände det till Stockholm, och bisattes den 7 juli på aftonen i Storkyrkan. Begrafningen dröjde ännu i fyra år. Den ägde rum den 14 april 1671 i Riddarholmskyrkan. Han hade icke under sin lifstid tillhandlat sig någon viss lägerstad; sonens förmyndare skaffade därför en graf åt honom i Katarina kyrka i Stockholm, men tvist uppstod härmed med annan person, som ansåg sig hafva äldre rätt till samma plats, och Arvid W:s kvarlevor hamnade slutligen i Hornska grafven i Badelunda kyrka. På 1640-talet, ej på 1630-talet, hade han gift sig med en tysk fröken, hvilkens namn det hittills ej lyckats uppsåra. Hon afled efter några få års äktenskap i Tyskland och har troligtvis aldrig besökt sin makes fädernesland. Ut i ett bref från 1651 kallar Arvid W. generalmajor Zobeltitz' änka för sin svägerska, omtalar sin svåger Anton von Langens oförmodade död samt hälsar till sina barn, som då vistades på Stockau hos sin moder. Deras moder är då troligtvis redan död. I ett annat bref af samma år ber han Carl Gustaf Wrangel att dennes hustru skall få taga barnen med sig till Sverige. Generalskan von Zobeltitz' förnamn var Margareta, men sitt eget tillnamn har hon, i motsats mot det vanliga dåtida bruket, ej utsatt i de få bref af henne, jag lyckats påträffa. Möjligen kunde man af ofvanstående gissa att hon hetat von Langen, men detta tarfvar bevis, då det också kan förutsättas att Anton von Langen varit gift med en tredje syster. Kan någon af denna tidskrifts läsare gifva en ledtråd till besvarandet af denna fråga? Familjen von Zobeltitz' genealogi har jag ingenstädes lyckats påträffa, namnet förekommer icke ens i tillgängliga adelslexika.

Sonen *Leonard Johan*, i hvilken ordning namnen alltid förekomma utom i ättartaflorna, där Johan står först, säges i samma källa vara född i Leipzig kristihimmelsfärdsdagen 1636, som det året inträffade den 7 Maj. Detta är emellertid omöjligt. År 1656 talar Carl Gustaf

Wrangel om Wittenbergs unge son, och åren 1661—64, då han studerade vid tyska universitet, kallas han ännu unge grefve Wittenberg, hvilket icke kan syfta på en nära 30-åring. Vid den åldern borde han dessutom hafva sina universitetsstudier och sin »peregrination» långt bakom sig. Enligt all sannolikhet var han också född 10 år senare än hittills uppgifvits. Det finnes nämligen bref af Arvid W., där han inbjuder till sin sons dop i Leipzig den ¹/₁₁ mars 1646, och då man ej har sig bekant att han haft mer än en son, torde den, som då skulle döpas, just vara Leonard. Han gifte sig med grefvinuan *Polydora Christiana Wrangel*, hvilken ättartaflorna låter födas på 1640-talet och dö den 9 februari 1705. Detta är emellertid oriktigt. Hon föddes den 5 november 1655 på Spiken och afled i barnsäng den 12 februari 1675 i Stade, d. v. s. just den dag, som ättartaflorna angifver som hennes svärmors dödsdag. Här har påtagligen skett en förväxling. Leonard W:s begrafning ägde rum den 25 juli 1680 kl. 3 e. m. Processionen gick från Stockholms storkyrka till Riddarholmskyrkan. Hans kista flyttades sedan till Badelunda, å densamma återfinnes endast hans namn, ej några biografiska data.

Dottern *Polydora* var då redan död. Hon var troligen äldre än *Marianne Margareta*, som i så fall måste varit född 1675, och den 13 januari 1698 (ej 1697 ²⁴/₁₂) i Tyska församlingen i Stockholm gifte sig med grefve Christian Ludvig von Ascheberg. Hon säges hafva aflidit den 24 juli 1720, hvilket är felaktigt. Dödsfallet inträffade på Söfdeborg den 9 augusti s. å., enligt uppgift af, bland andra, hennes granne grefvinnan Amalia Lewenhaupt, född Königsmarck, på Övedskloster, hvilken då var närvarande.

I Badelundagrafven finnes äfven den kista, som omsluter kvarlevorna af Arvid W:s dotter *Beata Magdalena*. Inskriften berättar att hon föddes den 29 februari 1649 i Hadersleben och afled den 8 februari 1705 i Stockholm, d. v. s. den dödsdag, som ättartaflorna gifvit hennes då redan i 30 år aflidna svägerska.

Så föga pålitliga äro riddarhusets originalgenealogier och de på dem grundade ättartaflorna äfven där det gäller ett af våra mest berömda historiska namn.

Adam Lewenhaupt.

Personhistorisk litteratur.

Svenska familjenamn vid början af 1900-talet, alfabetisk förteckning jämte statistiska och andra bilagor af Erik och Adolf Noreen. Stockholm 1907. 124 + 3 sid. Litet kvartformat.

Ej endast för språkforskaren utan äfven för släktforskaren har förestående arbete mycket af intresse att erbjuda, ty man bjudes här den fullständigaste släktnamnsförteckning, som hittills utkommit i vårt land. Att hopsamla 16,519 nutida svenska familjenamn är ej blott ett mödosamt utan äfven ett allmännyttigt arbete, hvarför man måste betyga författarne sin tacksamhet. Utan tvifvel skulle dock denna tacksamhet från släktforskarens sida varit ännu större, om efter familjenamnet en hänvisning funnits till den matrikel eller kalender, där namnet är hämtadt, ty att i de i källförteckningen angifna 31 arbetena finna reda på ett visst namn kan vara tidsödande nog. Mot arbetet skulle möjligen kunna framställas den anmärkningen, att ej »Samling af anmälningar till aktiebolags-, förenings- och handelsregistren», hvilket arbete hvarje år åtföljes af personregister, kommit till användning som källa. Flertalet af däri förekommande uppgifter ingå visserligen i Sveriges handelskalender men ej alla. Så finnes t. ex. på bokstafven a 8 i förteckningen ej förekommande namn. G. I.

De bortgångnes minne. Föredrag vid prästmötet i Lund 1906 af Hans Emil Hallberg *De bortgångnes minne* 1900—1906, biografiska anteckningar af H. Th. Ohlsson. 82 + 24 sid. oktav. Lund 1906.

Vid prästmötena i de olika stiften ingår vanligen i förhandlingarna en minnesteckning öfver de män, som varit verksamma på kyrkans och skolans område och af döden skördats sedan senaste prästmöte inom respektive stift. Dessa minnesteckningar, tryckta i prästmötesförhandlingarna, som efteråt tillhandahålles mötesdeltagarne och andra intresserade ofta endast genom bokhandeln i stiftsstad, torde i allmänhet vinna föga beaktande af personhistorikern, ehuru de lämna högst beaktansvärda bidrag till personernas karakteristik och biografi.

Det måste därför anses såsom en förtjänst att utgifva en sådan minnesteckning särskildt, i synnerhet då, såsom här är fallet, till densamma fogats biografiska anteckningar och porträtt af de under åren 1900—1906 aflidna prästmännen efter samma mönster som »Svenskt Porträttgalleri», med hvilket arbetet likväl ej kan mäta sig i typografiskt utförande. Arbetet i sin helhet bildar dock ett värdigt supplement till Cavallin »Lunds stifts herdaminne» och visar tydligt, hvar Cavallins efterföljare varit att söka, om ej ett nytt verksamhetsområde utom stiftet gifvits författaren.

Svenska Arméns rulla. Stockholm 1907. Denna årligen utkommande rulla föreligger i år i en digrare volym än förut, och så mycket förtjänstfullare är det, att felen i densamma synas vara betydligt färre än någonsin, ehuru sådana äro ytterst våra att undvika i en bok af dylikt innehåll. Några småfel finnas ju att påpeka, t. ex. Livijn [32], som heter Carl Magnus, nämnes i registret C. G. i st. f.

C. M. C. B. Jentzen kallas på [70] Bertil, men på [138] Bertel. Den i registret upptagne amanuensen S. I. Åbergsson söker man för-gäfvdes efter på [8], dit man hänvisas. Major Herlenius vid General-staben skulle enl. rullan hafva fyllt 1 år dagen före midsommaraftonen i år. En genomgående inkonsekvens råder fortfarande angående riktig-heten att sätta af framför åtskilliga personers tillnamn. Att herrarne Ekström [76] tyckas fått privilegium på att kallas af Ekström, torde väl ingen, om inte möjligen herrarne Ekenstam [108, 137] och [118], afundas dem, ty dessa senare hafva i likhet med C. F. Klintberg [146] i år, dock endast i registret, beröfvats sitt af, hvilket O. af Ström [103] i år däremot med rätta erhållit. Beträffande namnen på liknande yngre adliga släkter såsom af Burén, af Edholm och af Kleen hafva ju *icke* adelsmän af samma släkter i rullan riktigt blifvit kallade Burén, Edholm och Kleen. Till sist hvarför har sekundchefen för I. 2 [103] fått L K V A, då han ej är ledamot af K. krigsvetenskaps-akademien?

O. B.

Rulla öfver Svenska Flottan 1907. Stockholm 1907. Denna i slutet af januari månad detta år utkomna rulla utmärker sig såsom vanligt för stor noggrannhet, men den är ju betydligt mindre om-fångsrik än arméns rulla och således lättare att korrekt utgifva. Registret synes dock kunna hafva varit omsorgsfullare utarbetadt. Visserligen är det allmänt bekant, att E. M. Edholm är generaldirektör, man han kunde ju likaväl som alla andra personer fått sin titel utsatt i registret. Beträffande ordningsföljden mellan tillnamn hade Hermelin bort stå framför Herrlin samt Cronquist och Cronstedt framför Cron-vall och Killman framför Kilman. Inom personer med samma tillnamn stå de t. ex. hos Bergman, Larsson, Lindberg och flerstädes ordnade efter första initialen, men t. ex. hos Gemzell, Kinell och von Krusen-stierna efter begynnelsebokstafven eller stafvelsen i titeln. Hos per-sonerna med namnet Hallström och Bolin m. fl. är ingendera metoden följd. Likaväl som registret använder skriftsättet Krusenstierna, v., Horn, v., Konow, v. och Otter, v., bör det använda Brömssen, v. och inte von Brömssen.

O. B.

Katalog öfver porträtt af släkten Leijonhufvud till Ekeberg, utgifven af Karl K:son Leijonhufvud. Upsala 1907.

Det första svenska arbete i sitt slag, som, utom den stora för-tjänsten att vara ett föregångsarbete, hvilket manar till efterföljd, äfven har den af fullständighet; för recensenten är åtminstone inga fler Leijon-hufvudsporträtt kända. Erik Abrahamssons porträtt Nr 72 har ända sen 1700-talets början gällt för att vara det i Stockholms blodbad afträttade riksrådet, men då han är framställd i en dräkt från början af 1600-talet, föreligger med stor sannolikhet en förväxling med hans då lefvande sonson med samma namn. Drottning Margaretas helfigurs-porträtt på Gripsholm är säkerligen ett samtida original. Kristina Ebba Leijonhufvuds porträtt uppgifves vara af Valentin Tomas; jag känner ingen konstnär med detta namn, väl en Christoffer Thomas. Hahr uppger emellertid att det är af D. v. Krafft. Den generallöjtnant B. A. Leijonhufvud tillhöriga medaljongen af Sara Kristina Löfvenskiöld

är enligt Göthe signerad Sergell 1795, ett annat exemplar tillhörde fröken Louise Leijonhufvud, Växiö. Som rena lapsus calami få väl räknas att N:r 7 och 146 tillskrifvas von Krafft — bör väl vara Per Krafft d. y. — att »Kung Märtas» porträtt uppgifves vara knästycke, och att pastor Wadström tituleras »nu mera afidne». Några oegentligheter hafva uppkommit genom att författaren ej själf sett alla porträtten, ett och annat skulle väl också kunna anmärkas på dräktbeskrifningarna, hvilka man dessutom önskat litet fullständigare, liksom att alla afbildningar af samma person uppförts på ett ställe. Det är ett synnerligen rikhaltigt material — 258 porträtt — som här är sammanfördt, och hvarje forskare på området måste vara författaren tacksam därför, hvar och en känner själf hur mycket arbete sådant kostar. Upplagan är 200 exemplar, och öfverblifna exemplar kunna fås från författaren för ett pris af 2 kronor.

N. Sjöberg.

Der deutsche Herold. Zeitschrift für Wappen-, Siegel- und Familienkunde, herausgegeben vom Verein Herold in Berlin. XXXVIII. Berlin 1907. N:r 1—6.

De för månaderna jan.—juni utkomna häftena innehålla bl. a.: N:r 1. Japanische Städtewappen; Zu der Leichenpredigten-Sammlung des Grauen Klosters; Beiträge zur Vervollständigung der Goetheschen Ahnentafel; Ein weiterer erloschener Zweig des v. Sommerfeldtschen Geschlechts — ursprünglich Sommer oder v. Sommer. — N:r 2. Das Wappen als Rechtsobjekt ein Rechtssymbol; Das Wappen der Stadt Kreuznach; Ein Siegel des Amts Radolfshausen; Jüdische Familiennamen; Danmarks Adels Aarbog 1907; Das Wappen des Königs Mathias von Ungern am Rathause zu Görlitz. — N:r 3. Auszug aus der Familienchronik der v. Bergmann; Neue Beiträge zu Goethes Ahnentafel; Zu den Leichenpredigten des Grauen Klosters zu Berlin. — N:r 4. Das Wappen der Stadt Kreuznach; Zur Geschichte der Familie v. Mudersbach; Die Familie Boysen auf Collund in Schleswig und ihr dänisches Adelsdiplom; Über das Alter protestantischer Kirchenbücher in Württemberg. — N:r 5. Das Wappen der Stadt Kreuznach; Der Grabstein des Georg von Eichricht in der Kirche zu Neuhausen bei Königsberg; Bartolommeo Colleoni; Adelige Familien in einer Zörbiger Chronik. — N:r 6. Zur Geschichte der Namenswandlungen; Zur Genealogi der heiligen Elisabeth; Die älteste bisher bekannt gewordene Handfeste, die einem des Geschlechts der späteren Grafen Finck von Finckenstein vom Deutschritterorden erteilt ist, 1474; Fragmentarischer Stammbaum der ausgestorbenen von Luskow in Pommern.

En ny internationell adressbok för genealoger och heraldici. År 1884 utgaf Alfred Grenser den första »Adressbuch für Freunde der Münz-, Siegel- und Wappenkunde» (Frankfurt a. M., Wilhelm Rommel), hvilken år 1889 följdes af Alfred von Ebersteins »Hand- und Adressbuch der Genealogen und Heraldiker unter besonderer Berücksichtigung der Familiengeschichtsforscher» (Berlin, Mitscher & Röstel).

Sådana adressböcker äro för enskilda forsknings- och samlingsområden af stor nytta, då de möjliggöra anknyttandet af förbindelser

och utbyte af tankar och erfarenheter mellan fackmän, som hafva gemensamma samlings- och arbetsområden. Särskildt gäller detta personhistorien och ortshistorien, där en noggrann litteraturkännedom blott kan förvärfvas genom ett mångårigt sysslande på området i fråga.

Med glädje måste man därför hälsa, att en vän af släktforskning herr Chas. A. Bernau i Pendeen, Bowes Road, Walton on Thames, England, i sommar kommer att utgifva en »Genealogical Directory».

Denna upplaga skall innehålla adresser på omkring 1,000 släktforskare i England, Amerika och Europas fastland med angifvande af deras särskilda arbetsområde och i synnerhet de släkter, om hvilka de själfva hafva anteckningar eller önska uppgifter.

Utgifvaren har meddelat, att han genast efter utgifvandet af detta års upplaga, hvartill manuskriptet afslutades den 1 sistlidne mars, skall påbörja en ny och utvidgad upplaga. Släktforskare, som önska upptagas i den andra upplagan, torde med första på tyska eller engelska språket anmäla sig hos utgifvaren.

Linnéporträtt. Vid Uppsala universitets minnesfest på tvåhundraårsdagen af Carl von Linnés födelse. Å universitetets vägnar af Tycho Tullberg. — Stockholm MCMVII, aktiebolaget Ljus. — Uppsala Almqvist & Wiksells boktr.-ab. — Stor kvart, 187 sidor + 21 planscher. Pris: 20 kr.

Vår litteratur har genom prof. Tullbergs Linnéikonografi riktats med ett synnerligen intressant praktverk. Utan tvifvel har författaren rätt, då han säger, att det knappast torde finnas någon enskild svensk man, hvilken under sin lifstid blifvit så många gånger afbildad som Linné, och än mindre någon, hvars bild af eftervärlden blifvit så ofta återgifven och i sådan omfattning spridd genom gravyrer, statyer, byster och medaljer. Särskildt anmärkningsvärdt är detta arbete däriigenom, att i Sverige icke förut utgifvits någon beskrifvande förteckning öfver en och samma persons porträtt med det omfång och den utförlighet, som kännetecknar föreliggande verk. Ytterst få torde för öfrigt de förteckningar vara, vi förut äga af detta slag. Af stort intresse skulle vara att hafva sådana exempelvis rörande Gustaf II Adolf och drottning Kristina, af hvilka talrika porträtt, särskildt gravyrer, förefinnas.

Föreliggande förteckning angifves af förf. upptaga alla för honom bekanta Linnéporträtt, som äro gjorda för hand, och dit hänföras, utom målningar, teckningar, skulpturer etc., äfven kopparstick, stålstick, litografier och träsnitt. Dessa senare torde rätteligen icke kunna betraktas såsom »gjorda för hand», enär de ju framställets i tryck. Skillnaden mellan dem och t. ex. fotogravyrer och autotypier är ju ej stor, om ock originalplåtarna till de förra äro gjorda för hand.

»Linnéporträtt» innehåller, utom inledning, dels en historisk redogörelse för viktigare Linnéporträtt och deras förhållande till hvarandra (s. 15—90) dels ock själfva porträttförteckningen (s. 91—187).

I den förra afdelningen lämnar förf. en synnerligen utförlig framställning af kända originalporträtt, behandlade i tidsföljd, jämte reproduktioner af dem, och har förf. därvid särskildt sökt utröna originalafbildningarnas porträttvärde äfvensom gjort utredningar om förhållandet mellan de porträtt, som synts vara besläktade med hvarandra. Här

finnas intressanta redogörelser ang. de många konstnärer, som till eftervärlden bevarat bilden af Linné, ang. tiden för konstverkens tillkomst, ang. forna och nuvarande ägare till desamma o. s. v. En mångfald reproduktioner af Linnéporträtt, 38 bilder i texten och 21 ljustrycksplanscher, underlättar studiet af de olika porträtttyperna och gifver verket ett synnerligt värde.

Den senare afdelningen upptager följande underafdelningar: 1. målningar, teckningar och gravyrer, 2. skulpturer (äfven med afbildningar i stick och träsnitt) samt 3. medaljer (med dito). Lämpligare hade måhända varit att sammanföra alla gravyrer, träsnitt, litografier, fotogravyrer, autotypier etc. under en särskild afdelning. Man torde då hafva fått bättre öfversikt öfver målningarna, skulpturerna och medaljerna, hvilka man nu lätt kan tappa bort bland mängden af reproduktioner. Originalporträtten äro ordnade i tidsföljd och har efter hvart och ett af dessa upptagits de porträtt, som kunna anses vara afbildningar eller efterbildningar af dem. Porträtten äro numrerade i fortlöpande följd och uppnå den betydande summan af 515, hvaraf naturligen flertalet utgöres af gravyrer, litografier och träsnitt. Fotografiska reproduktioner, såsom auto- och fototypier, ljustryck och heliogravyrer, äro i åtskilliga fall angifna, dock utan särskildt nummer.

Uti porträttbeskrifningarna har förf., såsom han ock själf medger, begått en inkonsekvens, då han beträffande själfva bilden för bestämmande af höger och vänster tagit bilden till utgångspunkt, men i fråga om bildens ställning, ansiktets riktning, andra föremål på taflan etc. utgått från åskådaren. Lämpligare hade ju varit att uteslutande använda den förra principen eller taga höger och vänster i heraldisk mening. Beskrifningarna synas vara särdeles omsorgsfullt och noggrant utarbetade.

Innehållsöfversikt saknas. En förteckning öfver samtliga anförda konstnärsnamn hade varit mycket önskelig men har väl ej medhunnits, då arbetet endast med stora ansträngningar hann fullbordas till Linnéfesten. Kanske en dylik förteckning skulle kunna utarbetas och tillställas dem, som skaffat sig arbetet?

Amanuensen vid Uppsala universitetsbibliotek frih. Gustaf Rudbeck har biträdt vid arbetets redigering.

J. R.

Uppsala universitets matrikel, utgifven af Th. Brandberg och J. v. Bahr. — Uppsala 1906, Almqvist & Wiksells boktr. a-b. 8:o. 186 sid. Pris kr 6,²⁵

Våra universitetsmatriklar hafva sedan länge haft rykte om sig att vara ypperliga arbeten, tillförlitliga och fullständiga. Till de förut utgifna, såsom Uppsala universitets matrikel af L. Bygdén, 1883, och af J. von Bahr och Th. Brandberg, 1896, samt Lunds universitets matrikel af F. E. Braune och A. Palm, 1879, och af C. af Petersens och A. Malm, 1899, har nu fogats föreliggande uppsalamatrikel för 1906, hvilken, äfven den, synes fylla alla anspråk på utförlighet och korrekthet och intaga en rangplats bland våra bästa matrikelarbeten.

Matrikeln inledes med en kortfattad öfversikt öfver Uppsala universitets styrelse, lärare och tjänstemän vårterminen 1906, ordnade ef-

ter olika fakulteter och institutioner. Därefter följer själfva matrikeln, alfabetiskt upprättad, med uppgifter om födelsedag, födelseort, föräldrar, öfriga biografiska data samt för de gifta upplysningar om hustru, hennes födelsedag och föräldrar, samt barn. Vidare meddelas synnerligen noggranna bibliografier, redigerade af biblioteksamanuensen A. W. Grape.

J. R.

Frågor.

6. Upplysningar önskas, hvar porträtt af eller arkivalier rörande medlemmar af adl. o. friherrl. ätterna Bunge n:r 1,448 och 214 samt greffl. ätten Bunge n:r 102 finnas. I synnerhet önskvärda äro upplysningar i hithörande hänseende om öfverhofjägmästaren greve *Mårten Bunge*, f. 1764 ^{3/1} † 1815 ^{29/8}.

Uppgifter härom mottagas med tacksamhet af *Jan Carl Brummer*.

7. Kan någon upplysning erhållas om lifmedikus hos drottning Hedvig Eleonora, med. doktor Johan Costerus von Rosenburgs härstamning? Finnes något porträtt af honom?

N.

8. Finnes, och i sådant fall hvarest, porträtt af capitainen i artilleriet *Johan Conrad Sternfelt*, f. 1684 i Lifland, † 1756 ^{26/7} på Westerberga i Rasbo s:n af Uppsala län?

Hans fru *Kristina Margareta von Scheffer* f. 1689 ^{11/5}, † 1754 ^{9/8} på Westerberga i Rasbo s:n af Uppsala län?

Fröken *Christiana Margareta Silfverstedt*, f. 1764 ^{10/12} i Sthlm, † 1828 ^{11/3} på Westerberga i Rasbo s:n, Uppsala län?

Fröken *Edla Hedda Silfverstedt*, f. 1768 ^{19/11} på Marielund i Funbo s:n Uppsala län, † 1845 ^{5/2} på Westerberga i Rasbo s:n, Uppsala län?

N. v. P.

Svar.

2. Till N. (årg. IX).

Amanuensen vid Nationalmuseum d:r G. Göthe har meddelat att fotografier af både Gustaf II Adolfs och Karl XII:s porträtt finnas i Nationalmusei samlingar (det senare dessutom i autotypi i Aug. Hahrs afhandl. om D. v. Krafft).

Köpmannen Herman Carlson i Malmö har såsom svar på samma fråga meddelat att kopia af D. v. Kraffts porträtt af Karl XII, synnerligen väl utfördt (i originalets storlek) af artisen Bruno Hoppe, finnes i dennes atelier i Malmö.

Af frågan möjligen intresserade kunna hos samfundets sekreterare taga närmare del af de insända svaren. Fotografiska kopior i format 12 x 16 ^{1/2} af porträtt å Gripsholm kunna till ett pris af 4 kr. pr styck erhållas genom Lindmarks fotografiatelier i Mariefred.

Nya medlemmar i Personhistoriska samfundet 1907.

Alström, O. C., Direktör, Östersund.
Arfwedson, A. Gerh., Bruksägare, Ulfshyttan.
Bejnoff, Emil, Banktjänsteman, Uppsala.
Bratt, Claës, Öfverste, Sjönebo.
Bretzner, Casimir, v. Häradshöfding, Weckelnsberg, Silinge.
Cassel, Hjalmar, Kungl. Sekreterare.
von Celsing, Elof Fr., Kapten, Biby, Eskilstuna.
Eriksson, Joh., Grosshandlare.
Falk, Hjalmar, Landskapsmålare, Karlshamn.
Fogman, Ernst, Löjtnant.
Grill, Sven Teodor, Disponent, Godegård.
Hamilton, G. L., Grefve, Ryttmästare, Sköfde.
Hermelin, E., Frih., Kapten, Noor, Knifsta.
Hoppe, Bruno, Konstnär, Malmö.
Lind af Hageby, Karin, Fru.
Ljungman, John, v. Auditör.

Ljungströmer, Sixten, Postexpeditör, Linköping.
Louén, Sigurd, Försäkringstjänsteman.
Nescher, Daniel Edvard, Tjänsteman.
Nordenfeldt, Charlotte, f. *Mannerskantz*, Fru, Höganäs.
Norin, C. A., v. Häradshöfding.
von Post, C. R. G. A., Löjtnant, Växjö.
Raphael, Axel, Fil. dr., jur. kand.
Sifvert, Axel W., Grosshandlare.
Sjöbring, Nils Pehrsson, Med. dr., Växjö.
Stenbock, Reinhold, Grefve, Löjtnant, Linköping.
Stålhammar, Herman, Kammarsskrifvare, Jönköping.
Swalander, C., Hofrättsråd, Jönköping.
Thorling, Alfr., Målarästare.
Virgin, Eric, Löjtnant, Karlskrona.
Wahlin, C. A., Grosshandlare.
Åkerstedt, Hans, Banktjänsteman, Malmö.
Ödman, Sv., f. d. e. o. Professor.

Insända porträttförteckningar. (5)

Det af Personhistoriska samfundet i maj och juni månader utsända förnyade cirkuläret om porträttförteckningars insändande har, synes det, rönt välvilligt mottagande af allmänheten. Så godt som dagligen inflyta rekvisitioner på blanketter och förfrågningar om förteckningarnas upprättande. Nedanstående porträttägare hafva under tiden i maj—i aug. insänt förteckningar öfver sina samlingar:

Hackås kyrka (gen. riksdagsm. J. Bromée); *Järnvägsstyrelsen* (gen. aman. Lars Åkerlund); *Odensvi kyrka* (gen. kyrkoh. C. A. Lundqvist); *Navigationsskolan* i Stockholm (gen. löjtn. M. F. von Krusenstjerna); *Norrköpings stad* (gen. borgmäst. C. A. R. Lothigius); *Länsstyrelsen i Skaraborgs län* (gen. landshöfd. C. A. Sjöcrona); *Skånska dragonregementets officerskår* (gen. löjtn. Å. Pauli); *Svea artilleriregementes officerskår* (gen. löjtn. S. Schürer v. Waldheim); *Valls kyrka* (gen. N. Lithberg); *Örebro läns hypoteksförening* (gen. kamreraren Joh. Vallin).

Ajander, Joh., doktor, Värnamo; *Alén, J. E.*, doktor, Malevik; *Andersson, Agnes*, f. *Löwenadler*, änkefru, Göteborg (gen. hofrättsnot. Hj. Andersson); *Arfwedson, A. Gerh.*, bruksägare, Ulfshyttan; *Arvedson, Arv.*, bankdir., Karlskrona; *Arvedson, F.*, teol. dr., Tillinge; *Berg, Gustaf*, häradshöfd., f. v. statsråd (samlingarna i Eksjö och

Stockholm); *Berg von Linde*, f. *Silfversparre*, *Juga*, änkefru, Pålstorp, Kågeröd (gen. auditören W. Silfversparre); *von Born*, V. M., frih., Lovisa, Finland (gen. Carl v. Born); *Bratt*, *Christian*, major, Säffe (gen. följ.); *Bratt*, *Cläës*, öfverste, Sjönebo; *Bretzner*, C., v. härads-höfd., Veckelnsberg; *Clason*, *Edward*, prof., Uppsala (gen. d:r Fr. Clason); *Dahlheim*, *Iwar*, doktor, Stockholm; *Ehrengranat*, *Klas*, kapten, Önafors; *Ekengren*, *Svante J:son*, Stockholm (gen. fältskärs-mästaren Jean Ekengren); *Ekman*, *Axel*, bruksägare, Kilanda (gen. kammarherren G. von Schéele); *Evers*, E., kyrkoh., Norrköping; *Ewerlöf*, F. O. T., öfverste, Köpenhamn; *Falk*, *Hjalmar*, landskaps-målare, Karlshamn; *Fischer*, *Victor s:r*, Göteborg; *Forsell*, *Conr. G.*, kamrerare, Solberga; *Forsberg*, B., fru, Stockholm; *Fryxell*, *Eva Andrietta*, fröken, Stockholm; *Gethe*, *Carl*, kungl. sekt., Kalmar (gen. kammarskrif. Sten C:son Geete); *Hallenborg*, C. A., ryttm., Hälsingborg; *Hasselström*, J. E., kapt., Vänersborg (gen. auditören W. Silfversparre); *Hubendick* L., kapten, Stockholm; *Klingspor*, *Philip*, grefve, hofmarskalk (samlingen på Ekenäs och samlingen tillhörig Grönlunds fideikommiss); *Knös*, *Arvid*, ingenjör, Värtan; *Leijonhufvud*, *Sten*, frih., f. d. öfverstelöjtn. (samlingarna i Stockholm och i villa Almnäs vid Mariefred); *Lettström*, *Harald*, ad-vokat, Stockholm; *Lind af Hageby*, *Ernst*, major, Stockholm; *Lind af Hageby*, *Karin*, fru, Stockholm; *Lindqvist*, *Lars Ferd.*, bokhandlare, Djursholm; *Ljungströmer*, *Sixten*, postexpeditör, Linköping; *Familjen Lundberg* från Askersund (gen. ingenjören Oskar Lundberg); *Löwenborg*, *Agda*, f. *Jägerskiöld*, öfverstinna, Varberg (gen. auditören W. Silfversparre); *von Melsted*, *Th. Finne*, grosshandl. (gen. Ingemar Finne v. Melsted); *Nordensvan*, G., skriftställare, Stockholm; *Olde*, L., köpman. Stockholm; *Piper*, *Alfred*, grefve, öfverhofstallmästare (samlingarna på Kristinehof och Söfdeborg; gen. grefvinnan Alfred Piper, f. von Haffner); *Rehbinder*, *Henrik*, riksgrefve, Uddrich i Estland (gen. öfversten frih. C. M. V. Rehbinder); *von Schéele*, E. J. F., banktjänsteman, Stockholm; *von Schéele*, G., kammarherre, Kilanda; *Schröderheim*, J., kansliråd, Stockholm; *von Schwerin*, *Gustaf Verner*, grefve, öfverstelöjtn., Stockholm; *von Schwerin*, Ph., grefve, kapten (samlingarna i Göteborg och å Odensgöl; gen. auditören W. Silfversparre); *von Schönberg*, *Carl*, jägmästare, Pugerup; *Silfversparre*, W., auditör, v. häradshöfd., Vänersborg (tillägg till förut ingifven förteckn.); *Staaß*, *Abraham*, lappfogde, Östersund; *Stjernstedt*, *Aug.*, frih., Risberga; *Ström*, *Daniel*, amanuens, Stockholm; *Stålhamnr*, J. A., major, Salshult; *Swalander*, C., hofrättsråd, Jönköping; *Svalander*, *Hilda*, f. *Kleberg*, fru, Göteborg (gen. auditören W. Silfversparre); *Swederus*, *Jenny*, fröken, Stockholm; *Thörnblad*, *Gustaf*, konditor, Stockholm; *Wachtmeister*, *Gotthard*, grefve, Hälsingborg; *Waldenström*, P., f. d. lektor, Stockholm; *Welin*, S., folkhögskoleföreståndare, Herrljunga; *von Wendt*, *Constantin*, Viksberg, Finland (gen. öfversten frih. C. M. V. Rehbin-der); *Wester*, A. M. T. E., major, Stockholm; *Westring*, H., justitie-råd, Stockholm; *Wijnblad*, *Hanna*, fru, Stockholm; *Wrangel*, F., grefve, kansliråd, Stockholm; *Vult von Steyern*, L., f. *Reuterskjöld*, presidentska, Stockholm (gen. frih. biblioteksamanuensen Gustaf Rudbeck); *Wählin*, *Karl*, amanuens, Stockholm.

Följande af samfundets skrifter utlämnas åt *ledamöter i samfundet*, efter rekvisition hos skattmästaren, till nedannämnda pris:

Svenska Autografsällskapets tidskrift, Del. I, n:is 1—12 (årg. 1879—1888, 256 sid.), kompl. 18 kr. Af denna afdelning finnas endast *några få fullständiga* årgångar tillgängliga. Lösa häften af n:is 7—12 (1886—1888) säljas för 1 kr. häftet.

Svenska Autografsällskapets tidskrift, Del. II, n:is 1—12 (årg. 1889—1896, 346 sid.), lämnas fullständig för 6 kr., lösa häften för 1 kr. för hvarje häfte; dubbelhäftet n:is 11—12 för 2 kr. Ex. tryckt på *bättre papper* (däraf några få fullständiga årg. äro tillgängliga) jämte *Register* till delarna I och II, äfven på *bättre papper* . kr. 12.

Personregister till delarna I och II (44 sid.) kr. 2.
Detta register lämnas kostnadsfritt, då båda delarna rekvireras.

Personhistorisk tidskrift, årg. II (1900, 180 sid.) med 24 porträtt och register samt *Dödslista* för 1900, 53 sidor . . kr. 5.
Årg. I och III slutsålda.

Personhistorisk tidskrift, årg. IV (1902, 166 sid., med 24 porträtt och register samt *Dödslista* för 1902, 43 sid.) . . kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. V (1903, 222 sid., med 25 porträtt och register samt *Dödslista* för 1903, 37 sid.) . . kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. VI (1904, 164 + 23 sid., med 22 porträtt och register) kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. VII (1905, 167 + 56 sid., med 19 porträtt och register) kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. VIII (1906, 133 + 106 sid., med 17 porträtt och register) kr. 5.

Handlingar, utg. genom samfundet:

- I. S:t Nikolai kyrkas i Stockholm vigselbok, I. 1604—1650 och 2. 1651—1700 (182 sid.), utg. af F. U. Wrangel kr. 3.
- II. En adlig och furstlig hofpredikant under 1600-talets senare hälft, P. G. Ojer; utg. af Karl af Schmidt (82 sid.) kr. 1: 50.
- III. Släkten Aminoff (85 sid + 1 tab.) kr. 5.
- IV. Klosterfolket i Vadstena; af C. Silfverstolpe (168 sid.) . kr. 3.
D:o d:o tryckt på *bättre papper* (i få ex.) kr. 5.
- V. Svenska porträtt i samlingarna vid Uppsala universitet, förteckn. af N. Sjöberg (6 + 87 sid.) med 31 porträtt, ingår som bilaga i årg. III och IV.
- VI. Svenskarne under dannebrogen 1848—50, med tillägg (102 + 24 sid.), af B. Schöldström, med 97 porträtt. Erhålles gm C. E. Fritzes bokhandel, Stockholm.
- VII. Svensk genealogisk litteratur, förtecknad af J. A. Almquist (80 sid.) kr. 2.
- VIII. Porträttsamlingarna å Edsberg och Hedensberg (23 sid. och 14 porträtt + 56 sid. och 3 porträtt), ingå som bilagor i årg. VI och VII.
1. Köpings stads tjänstemän 1605—1905, af G. Elgenstierna (106 sid.); ingår som bilaga i årg. VIII.
- Dödslistor från och med år 1899 till och med år 1903 à . . kr. 1.

Stockholm 1907. Kungl. Boktryckeriet.